

**INSTITUTIONEN FÖR SPRÅK OCH
LITTERATURER**

PARENTETISK INFORMATION I FRANSKA OCH SVENSKA

Franska inskott och deras svenska översättningar i
domar

Gustav Landälv/Översättarprogrammet

Uppsats/Examensarbete:	15 hp Översättarprogrammet/ÖU2206 Självtändigt arbete med inriktning
Program och/eller kurs:	mot valt källspråk
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	Ht 2020
Handledare:	Mårten Ramnäs
Examinator:	Tetz Rooke

Abstract

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Översättarprogrammet/ÖU2206 Självständigt arbete med inriktning mot valt källspråk
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	Ht 2020
Handledare:	Mårten Ramnäs
Examinator:	Tetz Rooke
Nyckelord:	Inskott, Europeiska unionens domstol, domar, Andrew Chesterman, översättningsstrategier, franska, svenska, översättningsvetenskap.

I den här översättningsvetenskapliga uppsatsen undersöks hur totalt 111 franska parentetiska inskott översätts till svenska i domar från Europeiska unionens domstol. Fokus är på inskottens syntaktiska position i käll- och målspråk och på hur Andrew Chestermans (2016) översättningsstrategier (med vissa modifikationer av dessa) har använts för att översätta inskotten med avseende på deras syntaktiska position, deras grammatiska funktion och deras status som ord/fras, sats (eventuellt i både käll- och måltext), mening eller övrigt (eventuellt i måltexten). De vanligaste syntaktiska positionerna för inskotten var att inskotten stod i kategorin ”Övrig placering” i både franskan och svenskan (46 förekomster), och bland dessa var den vanligaste placeringen (17 förekomster) att de hade samma syntaktiska position i båda språken, mellan satsdelar som inte specifikt hade angivits i undersökningen, eller hade samma position inom en och samma satsdel (ibland var det olika satsdelar i käll- och måltext även om syftningen var densamma vad gäller till exempel olika former av objekt). I den gruppen var den vanligaste översättningsstrategin *Literal translation*.

Förord

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	2
2. Tidigare forskning.....	3
2.1 Andrew Chestermans översättningsstrategier.....	3
2.2 Syntax.....	7
2.3 Inskott.....	9
2.3.1 Inskott i svenskan.....	9
2.3.2 Inskott i franskan.....	11
2.4 Språket i domar, inklusive EU-domar.....	12
3. Material och metod.....	15
3.1 Material.....	15
3.2 Metod.....	17
3.2.1 Överväganden och begränsningar.....	17
3.2.2 Klassificeringen av resultaten.....	18
4. Resultat.....	21
4.1 Övrig placering i franskan och svenskan.....	24
4.2 Övrig placering i franskan men den svenska meningens början.....	28
4.3 Mellan infinit verb och objekt/predikativ i bisats och satsförkortning i franskan men övrig placering i svenskan.....	31
4.4 Övrig placering i franskan men mellan subjekt och finit verb i en bisats i svenskan.....	33
5. Sammanfattning.....	35
Referenslista.....	37

1. Inledning

I Sverige finns ett stort fokus på att myndighetstexter ska skrivas med klarspråk. Till exempel menar Nord (2011) att den svenska myndighetsspråkvården är baserad på övertygelsen att ”En förutsättning för att många grupper av människor ska kunna vara delaktiga i samhället och utöva sina demokratiska rättigheter är att offentliga texter är lättillgängliga” (s. 9). Vidare hävdar Ehrenberg-Sundin m.fl. (2017, s. 16) att myndighetstexter ska vara begripliga för läsarna. Ett textuellt fenomen som borde vara bra att undvika är inskott, vilket Lagerholm (2008, s. 140) menar är ”vanligast i formell, tung stil” och definierar som ”ett led som klyver en naturlig tankegång genom att det placeras mellan led som innehållsligt och syntaktiskt hör samman” och inte är särskilt begränsade i var de kan förekomma i meningen (2008, s. 140). Vidare hävdar Mattson (2008) att ”alla inskott stör läsrytmen” och därför ska förekomma ”ytterst sparsamt”. Lagerholm (2008, s. 140) ger bland annat ett exempel (utan att förklara det syntaktiskt) på ett inskott i form av en finit bisats som har placerats på satsadverbialets plats i en annan (finit) bisats. Detta påminner i viss mån om en konstruktion som Ehrenberg-Sundin m.fl. (2017, s. 105) avråder från i sin bok om klarspråk där de, utan att ge några syntaktiska beskrivningar, avråder från en konstruktion i vilken en finit bisats har placerats mellan huvudsatsens hjälpverb och huvudverb, vilket precis som i Lagerholms (2008, s. 140) exempel ovan, är på den plats i satsen där satsadverbialet normalt skulle vara. Exemplet som ges av Ehrenberg-Sundin m.fl. (2017) är: ”Luften i stadens centrum har, trots att biltrafiken inte har minskat, blivit bättre sedan den sista mätningen gjordes” (s. 105). I de förslag på formuleringar som ges av Ehrenberg-Sundin m.fl. (2017, s. 105) har bisatsen placerats i början respektive slutet av meningen.

Generellt tycks franskan och svenskan vara olika i sin användning av inskott, då Ingo (2007) menar att franskan ”med stor förkärlek inskjuter attribut, adverbial och satsmotsvarigheter som lösa sidanmärkningar i satserna, ofta rent av mellan subjektet och predikatet”, och att detta inte är lika vanligt i svenskan (s. 74). Det framgår dock inte om han här även inkluderar inskott i form av finita satser, vilket inte är helt sannolikt då han hävdar att svenskan mer än franskan tycks ha en ”förkärlek för fullständiga huvud- och bisatser” och att franskan mer än svenskan ”inbäddar kärnsatserna med hjälp av participer (inklusive gerundium) infinitiver och predikatslösa” (2007, s. 197). Ingo (2007) visar även att i en avtalstext på franska och svenska är den procentuella andelen bisatser 13,71 % i svenskan och 8,94 % i franskan (s. 197).

Samtidigt hävdar Bendegard (2014, s. 17–18) att det är svårare att skriva klarspråk i EU-texter än i andra myndighetstexter. Det vore därför intressant att studera hur olika typer av inskott i franskan (inklusive inskjutna satser) översätts till svenska inom EU.

1.1 Syfte och frågeställningar

I den här uppsatsen studeras inskott (inklusive inskjutna sats) i ett antal franska domar från Europeiska unionens domstol och deras översättning till svenska, då dessa domar alltid först verkar skrivas på franska: en av medarbetarna vid press-och informationstjänsten för Europeiska unionens domstol, Gitte Stadler, hävdar att ”**alla** domar skrivs på franska och översätts sedan till alla Europeiska unionens officiella språk” (personlig kommunikation, 2020, 4 maj, fetstil i originalet). Hon menar även att alla domar i EU-domstolen alltid översätts direkt från franska till svenska (personlig kommunikation 2020, 7 maj). Detta förefaller även intressant då Lindblom (2011) menar att översättningarna av domar är ”bundna av den stil och den fackspråksnivå som källspråket använder” (s. 75). Dessutom är domar myndighetstexter, då Bohlin (2015) talar om ”domar och andra myndighetstexter” (s. 25).

Då uppsatsen skrivs inom en översättningsvetenskaplig utbildning kommer översättningarna av inskotten att studeras bland annat utifrån ett antal översättningsstrategier av Andrew Chesterman (2016). Dessa förklaras och motiveras ytterligare i stycke 2.1.

Frågorna som den här uppsatsen avser besvara, är:

1. Vilken syntaktisk position har inskotten i franska domar i EU-domstolen och deras svenska översättningar?
2. Vilka av Andrew Chestermans översättningsstrategier används i översättningarna av inskotten från franska till svenska med avseende på inskottens syntaktiska position i original och översättning, deras grammatiska funktion i original och översättning och om de står som ord/fras, sats (i käll- och eventuellt måltext) mening eller övrigt (i så fall enbart i måltexten)? Notera att dessa tre aspekter inte behandlas separat i analysen.

2. Tidigare forskning

2.1 Andrew Chestermans översättningsstrategier

Andrew Chestermans översättningsstrategier inkluderar inte förändringar som är grammatiskt förutsägbara och obligatoriska, som att ”lägga till en bestämd artikel på engelska när man översätter från ett språk som inte har någon”¹ utan handlar om förändringar ”som inkluderar ett val mellan möjligheter” (2016, s. 90). Det bör även nämnas att översättningsstrategier enligt Chesterman är ”potentiellt medvetna processer för att lösa problem” (2016, s. 89). Huruvida de strategier som visar sig i den här uppsatsens material är medvetna eller inte kommer dock inte att diskuteras, eftersom det är omöjligt att undersöka i materialet. Det bör även nämnas att Chestermans översättningsstrategier ”i viss mån överlappar varandra” (2016, s. 90). De strategier Chesterman nämner som inkluderats i den här studien är:

”*Literal translation*” (Chesterman, 2016, s. 91, kursivering i originalet). Den är enligt Chesterman (2016) ”maximalt nära källspråksformen, men ändå grammatisk” (s. 91). I den här studien används den emellertid i något vidare bemärkelse för de inskott som uppfyller följande krav: **1.** Inskottet står mellan samma satser eller satsdelar i den franska källtexten och den svenska måltexten, alternativt (om inskottet står inom en satsdel som i sig inte utgör en sats eller satsförkortning) att inskottet har samma syntaktiska position inom den satsdel där det står i den franska källtexten som inom den satsdel där det står i den svenska måltexten och då även står i samma typ av satsdel i käll- och måltext. Står inskottet mellan satsdelar måste dessa satsdelar vara identiska så att inskottet till exempel inte efterföljs av ett subjekt i ena språket men ett annat subjekt i det andra. **2.** Inskottets grammatiska funktion har inte ändrats mellan källtext och måltext. **3.** Inskottet har inte ändrats mellan enheterna ord/fras eller sats mellan källtext och måltext (och har inte översatts som en mening eller övrigt i måltexten).

Det bör noteras att resten av strategierna nedan, endast har noterats i resultatdelen om de har bidragit till en förändring av inskottets syntaktiska placering och/eller grammatiska funktion och/eller kategori i form av ord/fras, sats (i käll- och eventuellt måltext) eller mening eller övrigt (eventuellt i måltexten). Det noteras inte om inskottet blir en annan sorts fras och/eller står i en annan sorts fras i måltexten än i källtexten utan räknas då fortfarande som *Literal translation*.

”*Unit shift*” (Chesterman, 2016, s. 93, kursivering i originalet). De enheter som Chesterman (2016) inkluderar är: ”morfem, ord, fras, sats, mening, paragraf” (s. 93). I den här uppsatsen räknas det som *Unit shift* när ett inskott ändras mellan enheterna ord/fras, sats, mening eller övrigt. En fras är enligt Hultman (2003) ord som har ett starkare samband än övriga ord i en sats, men det kan även röra sig

¹ Alla svenska citat av Chesterman (2016) har översatts från engelska av författaren till den här uppsatsen.

om ett enda ord (s. 201). Ungefär samma beskrivning av fraser ges av Boysen (1992), som dock använder ordet *syntagm* (s. 94). Han menar att en fras avser en ordgrupp alternativt ett enskilt ord i en sats, och hur den enheten är uppbyggd (1992, s. 94). En sats enligt Hultman (2003) utgörs av subjekt och predikat, varav det senare innehåller ett finit verb (s. 271). På liknande vis menar Boysen (1992) att en sats är ”en ordgrupp som är ordnad omkring ett finit (personböjt) verb” (s. 86). Finita verbformer böjs enligt Boysen (1992) efter person (s. 232). Enligt Hultman (2003) är de finita verbformerna presens, preteritum och imperativ (s. 152). Morfem och paragrafer inkluderas inte i den här uppsatsen då dessa inte tycks kunna vara inskott. Huruvida enskilda ord kan vara inskott är inte självklart men de har inkluderats i den här studien (se avsnitt 3.2.1). Skillnad mellan ord och fraser kommer dock inte att göras vad gäller *Unit shift*. Fraserna som ingår i den här uppsatsen är de som anges av Boysen (1992); Prepositionssyntagm (i den här uppsatsen kallad *prepositionsfras*) som oftast är adverbial, prepositionsobjekt, indirekt objekt eller subjektspredikativ, och utgörs av en preposition och ett styrled (s. 94). Två funktioner för prepositionsfraser som inte nämns av Boysen (1992) men förekommer i den här uppsatsen är dock agent och attribut: Substantivsyntagm (som i den här uppsatsen kallas *nominalfras*) och som vanligtvis är subjekt, direkt objekt, subjektspredikativ, objektspredikativ, fritt predikativ och apposition, och vars ”överordnade [enhet]” är ett substantiv (s. 94). Den kan även vara ett adverbial (Boysen, 1992, s. 95). En funktion de har i den här uppsatsen som inte nämns av Boysen (1992) är attribut: Adverbsyntagm (i den här uppsatsen kallad *adverbfras*) där ett adverb är den ”överordnade enheten” (Boysen, 1992, s. 95). Dessa fraser är adverbial (Boysen, 1992, s. 95). Adjektivsyntagm (i den här uppsatsen kallad *adjektivfras*), där ett adjektiv är ”den överordnade enheten” (Boysen, 1992, s. 95). De är oftast subjektspredikativ, objektspredikativ eller fritt predikativ (Boysen, 1992, s. 95). Även participfraser ingår i den här studien, i enlighet med Hultman (2003, s. 202), men till skillnad mot Boysen (1992, s. 95). I den här uppsatsen innebär en participfras att huvudordet i frasen är presens participformen eller perfekt participformen av ett verb. En av de funktioner som Hultman (2003) anger för nominalfraser som har adjektiv och particip som huvudord är attribut (s. 222). En annan fras som har tagits med i den här studien och som inkluderas av Teleman m.fl. (1999b) är subjunktionsfraser som inleds med ”(så)som” (s. 115, kursivering i originalet) när de utgör vad Teleman m.fl. (1999b) kallar den ”exemplifierande pseudoappositionen” (s. 115). I franskan föregås de av olika former av *tels que* i materialet för den här uppsatsen. Deras grammatiska funktion i den här uppsatsen blir därför attribut, då Hultman (2003) hävdar att appositioner är ”nominalfraser som efterställda attribut” (s. 208). De kallas i den här uppsatsen *subjunktionsfraser*.

Strategin *Unit shift* inkluderar även översättningen av en mening som två meningar, då Chesterman (2016, s. 93) ger ett exempel på när en sats i ena språket blir en mening i det andra.

”*Clause structure change*” (Chesterman, 2016, s. 94, kursivering i originalet). Denna strategi

inkluderar förändringar som har att göra med ordningen i vilken satsdelarna i satsen kommer (Chesterman, 2016, s. 94). Översättningsstrategin kommer användas för att kategorisera inskott i den franska texten som eventuellt har flyttats till den svenska textens början eller slut, eller till en position mellan andra satsdelar, eller till en annan position inom samma satsdel. Det kan även vara det som föregår eller följer på inskottet som har flyttats. Satsdelarna i den här uppsatsen (se avsnitt 2.2, Tabell 1-3, och avsnitt 4, delar av Tabell 4) anges av Landqvist (2003) i ett kompendium vars syfte är att ”kortfattat presentera Paul Diderichsens positionsgrammatiska analysmodell” (s. 1). Även om det inte hade varit grammatiskt korrekt att placera inskottet på samma plats i franskan och svenskan kategoriseras förändringen ändå som en *Clause structure change* i den här uppsatsen. Likaså kategoriseras det som en *Clause structure change* om inskottet står mellan olika satsdelar i original och översättning men ändå mellan samma fält i Landqvists (2003) satsschema (se schemat i avsnitt 2.2). Det räknas även som en *Clause structure change* i den här uppsatsen om inskottet står mellan satsdelar av olika slag men som syftar på samma sak i käll- och måltext, dock inte om det i ena språket är ett predikativ efter en finit form av verbet *vara* men i det andra språket ett infinit verb efter en finit form av verbet *ha*. (Notera att ett undantag är dom 4, förekomst 2, där det räknas som en *Paraphrase* att olika satsdelar föregår inskottet, eftersom den föregående satsdelen i sig är ett inskott, och inskott som har olika grammatisk funktion i käll- och måltext ibland räknas som en *Paraphrase*, (se det här avsnittet). Eftersom det klassificerades som en *Paraphrase* att det föregående inskottet fick en annan grammatisk funktion gäller detta även när det efterföljande inskottet därför föregås av olika satsdelar i käll- och måltext). Övriga skillnader som berörs i den här uppsatsen och som Chesterman (2016, s. 94) berör handlar om skillnader mellan finit och infinit, samt mellan aktivum och passivum. Chesterman (2016) tycks alltså anse att det kan vara fråga om en sats både när den är finit och infinit (det enda exempel han ger på en sats utan finit verb är dock en huvudsats (se s. 94)) men i den här uppsatsen klassificeras ingenting som en infinit sats. Däremot klassificeras vissa konstruktioner som satsförkortningar (se stycket om *Sentence structure change* nedan). Begreppet *satsförkortning* nämns av Landqvist (2003) som menar att de ursprungligen var bisatser som förändrats så att de saknar finit verb och normalt även subjekt (s. 33).

”*Sentence structure change*” (Chesterman, 2016, s. 95, kursivering i originalet). Denna strategi ”påverkar strukturen på meningsenheten, i den mån den består av enheter i form av satser” (Chesterman, 2016, s. 95). Strategin används således i den här uppsatsen för att identifiera eventuella franska satser som i den svenska översättningen har ändrat status mellan huvudsats, bisats, satsförkortning, eller eventuellt har översatts som mer än en av dessa satsstyper, även om förändringen äger rum i en ny mening i översättningen. Chesterman (2016, s. 95) inkluderar även förändringar av bisatsstyp, vilket även görs i den här uppsatsen. Bisatsstyperna är de som anges av Boysen (1992) och är; **1**. Nominala bisatser (Boysen, 1992, s. 102), som kan stå som subjekt, objekt, subjektspredikativ

och apposition (Boysen, 1992, s. 102). Dessa bisatser kan vara kompletiva och inleds då med franskt *que* och ett svenskt (ibland optionellt) *att* (Boysen, 1992, s. 102), och interrogativa (Boysen, 1992, s. 104). Bland nominala bisatser inkluderar Boysen (1992) också sådana som står som rektion när de inleds med prepositionerna *à/de* följt av *ce que* (s. 103) vilket även görs i den här uppsatsen, där dock även prepositionen räknas in i satsen. Beträffande nominala infinita verbformer inkluderar Boysen (1992) bland annat de infinita verbformer som inleds med *à* och *de* följt av infinitiv när *à/de* är ett infinitivmärke (s. 343) och när *à/de* är prepositioner och infinitiven är en rektion i en prepositionsfras (s. 350). I det senare fallet menar Boysen (1992) att infinitiven är indirekt objekt (s. 351), vilket motsvarar prepositionsobjekt i den här uppsatsen, såsom Boysens (1992) exempel ”*Marie rêve d’être médecin* Marie drömmer om att bli läkare” (kursivering och fetstil i originalet, s. 351). I den här uppsatsen klassificeras dessa två infinitivformer (med eventuella övriga satsdelar mellan *à/de* och infinitiv, utom finit verb) som satsförkortningar på franska, liksom motsvarande svenska infinitivformer på *att* följt av infinitiv (med eventuella övriga satsdelar mellan *att* och infinitiv, utom finit verb), liksom preposition följt av *att* + infinitiv (med eventuella övriga satsdelar mellan *att* och infinitiv, utom finit verb). Det räknas även som en satsförkortning i både franskan och svenskan om den inleds med en annan konjunktion, såsom franskans *afin de* följt av infinitiv. Om inskottets enda verb är ett presens particip eller perfekt particip istället för en infinitivform räknas det dock som en participfras, såvida det inte även innehåller ett subjekt såsom *cette valeur* i inskottet ”*cette valeur étant prise en compte dès ledit transfert*” (Arrêt du 14 juin 2018, Lubrizol France, C-39/17, EU:C:2018:438, point 51), varvid det räknas som en satsförkortning trots participet (här *étant*).

2. Relativa bisatser (Boysen, 1992, s. 105), som bland annat kan vara restriktiva eller parentetiska (i den här uppsatsen *icke-restriktiva*) och då fungerar som attribut (s. 105).

3. Adverbiella bisatser, som har funktionen av adverbial (Boysen, 1992, s. 106). Ungefär dessa tre bisatskategorier nämns även av Hultman (2003, s. 283) som dock pratar om *attributiva bisatser*, som han menar normalt är relativa bisatser (s. 283).

”*Scheme change*” (Chesterman, 2016, s. 97, kursivering i originalet). Denna strategi rör förändringar i retoriska scheman såsom repetition och parallelism (Chesterman, 2016, s. 97).

”*Distribution change*” (Chesterman, 2016, s. 100, kursivering i originalet). Strategin innebär att fler eller färre ”items” används i översättningen för att förmedla samma semantiska innehåll (Chesterman, 2016, s. 100). *Items* tycks vara detsamma som *ord*. Detta inkluderar i den här uppsatsen emellertid inte när ett finit verb och predikativ som följer på inskottet översätts som enbart finit verb efter inskottet, som när *est constaté* blir *konstateras*, eller dylikt. Om det utgör den enda skillnaden mellan käll- och måltext klassificeras det som *Literal translation*. Det blir även en *Literal translation* om den enda skillnaden mellan käll- och måltext är att inskottet föregås av ett infinit verb i källtexten som i måltexten blivit två infinita verb, såsom *maintenir* översatt som *låta bestå*.

”*Paraphrase*” (Chesterman, 2016, s. 101, kursivering i originalet). Måltexten är ”lös, fri, i vissa sammanhang till och med underöversatt” (Chesterman, 2016, s. 101). Detta inkluderar i den här uppsatsen även när en sats enbart har ett finit huvudverb i ena språket men ett eller flera finita hjälpverb och minst ett infinit verb i det andra, som inte är semantiskt självkara till skillnad mot när *est constaté* blir *konstateras*. Det inkluderar även när inskottets grammatiska funktion har ändrats mellan käll- och måltext utan att det beror på en *Unit shift* eller en *Sentence structure change*.

”*Trope change*” (Chesterman, 2016, s. 101, kursivering i originalet), som handlar om översättningen av figurativa uttryck (Chesterman, 2016, s. 101). Exempel som Chesterman (2016) ger handlar bland annat om översättningen av personifieringar (se s. 102, 103).

”*Explicitness change*” (Chesterman, 2016, s. 105, kursivering i originalet). Denna strategi innebär att översättaren lägger till information som kan härledas (Chesterman, 2016, s. 105) eller tar bort information som kan härledas av läsarna (Chesterman, 2016, s. 106).

”*Information change*” (Chesterman, 2016, s. 106, kursivering i originalet). Detta innebär att information som inte kan härledas av läsarna läggs till i måltexten när den anses relevant för läsarna eller inte översätts när den anses irrelevant (Chesterman, 2016, s. 106).

2.2 Syntax

Franskan och svenskan skiljer sig i meningsbyggnad i ett antal avseenden som kan vara väsentliga för den här uppsatsen. Innan dessa presenteras ges först en översikt av svensk meningsbyggnad med utgångspunkt i Landqvists (2003) presentation av satsscheman för svenska huvudsatser och bisatser (s. 14), som används för den syntaktiska placeringen av franskans och svenskans inskott i resultatdelen (avsnitt 4) med avseende på fundament, innehållsadverbial och fälten mellan dessa, liksom med avseende på vad Landqvist (2003, s. 47) kallar för- och efterfält (se nedan). Emellertid har ingen hänsyn tagits till fundamentsfältet i analysen av resultaten i uppsatsen. Exempelmeningarna nedan kommer från den här uppsatsens författare:

Tabell 1: Huvudsatser

Fundamentfält	Mittfält			Slutfält		
	Finit verb	Subjekt	Satsadverbial	Infinit verb/verbpartikel	Objekt/Predikativ	Innehållsadverbial
<i>Eftersom/med anledning av att Gustav inte kunde låna boken på</i>	<i>ville</i>	<i>han</i>	<i>faktiskt</i>	<i>köpa</i>	<i>den</i>	<i>på en loppmarknad som lyckligtvis ville sälja den billigt</i>

<i>vanligt vis</i>						
--------------------	--	--	--	--	--	--

(Liknande konstruktioner ges av Landqvist (2003, s. 29–30), undantaget flerordsprepositionen *med anledning av*).

Tabell 2: Bisatser

Inledarfält	Mittfält			Slutfält		
Inledare	Subjekt	Satsadverbial	Finit verb	Infinit verb/verbpartikel	Objekt/Predikativ	Innehållsadverbial
<i>Eftersom/ för att</i>	<i>Gustav</i>	<i>inte</i>	<i>kunde</i>	<i>låna</i>	<i>boken</i>	<i>på vanligt vis</i>

(Liknande konstruktioner ges av Landqvist (2003, s. 32)).

Tabell 3: Bisatser

Inledarfält	Mittfält			Slutfält		
Inledare	Subjekt	Satsadverbial	Finit verb	Infinit verb/verbpartikel	Objekt/Predikativ	Innehållsadverbial
<i>Som</i>	(←)	<i>lyckligtvis</i>	<i>ville</i>	<i>sälja</i>	<i>den</i>	<i>billigt</i>

(Liknande konstruktioner ges av Landqvist (2003, s. 32)).

Det bör även nämnas att Landqvist (2003, s. 43) menar att man även kan placera trycksvaga innehållsadverbial som *där* på platsen för satsadverbial och att det kan stå där tillsammans med satsadverbial.

Beträffande franskans ordföljd bör följande noteras: Hansén och Schwartz (1992) hävdar att ordföljden i franskan är rak när satsen börjar med adverbial, liksom när en bisats föregår huvudsatsen, men att svenskan då har omvänd ordföljd (s. 279). Vidare anges inte samma fält för finit verb och satsadverbial för de franska förekomsterna i den här uppsatsen (se avsnitt 4), i likhet med dessa satsdelar på svenska hos Landqvist (2003), trots franska konstruktioner såsom *ne peut pas* (*kan inte*) där satsadverbial *ne...pas* både står före och efter det finita verbet i franskan.

Dessutom inkluderar Landqvist (2003) flera infinita verb i fältet för infinit verb/verbpartikel (s. 26), såsom ”vilja kunna köpa” (s. 26), vilket det även tas hänsyn till för den syntaktiska placeringen av franska inskott och deras svenska översättningar i den här uppsatsen, där flera både franska och svenska infinita verb kan stå i det fältet. Vidare inkluderas i fältet för objekt och predikativ, enligt Landqvist (2003, s. 16), både direkt objekt, indirekt objekt, prepositionsobjekt, predikativ och egentligt subjekt. Landqvist (2003, s. 16) ger även ett exempel som visar att participet i passiva satser ingår i detta fält. I den här uppsatsen inkluderas därför alla dessa satsdelar i det fältet på både franskan och svenskan när den syntaktiska positionen av inskotten och deras översättningar avgörs. Det bör

även nämnas att fältet för innehållsadverbial enligt Landqvist (2003) innehåller agent, rumsadverbial, tidsadverbial och sättsadverbial (s. 16), vilket även gäller i den här uppsatsen för den syntaktiska placeringen av både franska inskott och deras svenska översättningar. I den här uppsatsen räknas även ordningsadverbial såsom *en second lieu/för det andra*, som innehållsadverbial.

Vidare nämner Landqvist (2003) att flera adverbial kan stå i fältet för innehållsadverbial (s. 16), vilket även gäller för den syntaktiska placeringen av inskotten och deras översättningar i den här uppsatsen. I den här uppsatsen har vidare fasta uttryck med modal betydelse, såsom franskans *être tenu* i *être tenu de* följt av infinitiv och *être habilité* i *être habilité à* följt av infinitiv och motsvarande svenska konstruktioner, klassificerats som finita verb följt av predikativ (*tenu/habilités*) med tillhörande satsförkortning, som alltså fungerar som efterled till predikativets huvudord, även om några sådana konstruktioner inte tycks ges av Landqvist (2003). Emellertid är det inte nödvändigt att ordet som följer på det finita verbet i svenskan är ett predikativ, då det även kan vara ett objekt i det svenska uttrycket (som *behörighet i ha behörighet att*), som den efterföljande satsförkortningen då blir huvudord för. Vidare menar Landqvist (2003) även att ett extra konjunktionsfält läggs till sattschemat när satser ”av samma slag” samordnas (s. 35). Ingen hänsyn har dock tagits till detta i materialet för den här uppsatsen gällande den syntaktiska positionen för franska inskott och deras svenska översättningar. Dessutom nämner Landqvist (2003) även att huvudsatser kan ha förfält och efterfält (s. 47), såsom efterfältet *att hans konto var tömt* i *Sedan fick Sigurd veta av bankkassörskan att hans konto var tömt* (s. 47) och förfältet *I somras* i *I somras, så/då var vi i London* (s. 50). Även bisatser kan ha efterfält (Landqvist, 2003, s. 50). Några få förfält har noterats i resultaten (dock inte i tabellen för avsnitt 4). Emellertid kan för- och efterfält finnas som inte har noterats.

Notera att ingen hänsyn har tagits till satser där subjektet, men inte det finita verbet, saknas, då dessa satser klassas som finita satser i den här uppsatsen.

Vidare var det svårt att avgöra om bisatser som inleds med *en ce sens que/så, att* var nominala eller adverbiala. I den här uppsatsen har de klassificerats som nominala bisatser.

Slutligen var några förekomster syntaktiskt svårkategoriserade, bland annat för att de föregicks av ett adverbial som i sin tur föreföll ingå i subjektet. Det gäller främst; dom 2, förekomst 7, och dom 3, förekomst 4. Dessa klassificeras dock som att inskottet föregicks av ett innehållsadverbial (se avsnitt 4.1). Vidare var dom 4, förekomst 1, 2 och 3 svårkategoriserade (se avsnitt 4.1).

2.3 Inskott

2.3.1 Inskott i svenskan

Det tycks råda viss enighet kring hur inskott avgränsas i text. Karlsson (2017, s. 193) menar att inskott i svenska förekommer mellan tankstreck, kommatecken och parenteser, och att tankstreck är det som starkast betonar informationen i inskottet medan parenteser visar att informationen har lägre relevans.

Utan att uttryckligen nämna skillnaderna i typen av inskott ger Karlsson (2017) både ett exempel på inskott i form av en finit huvudsats: ”(jag tror att det var så han sade)” (s. 193) och tilläggsinformation utan något finit verb som ”, särskilt på norra läktaren,” (s. 193). Emellertid ger han inga exempel på ett ensamt ord som inskott. Vidare anger Karlsson (2017) att parenteser och tankstreck är lämpliga när inskottet står helt utanför sammanhanget (s. 193). Han hävdar även att en och samma mening inte ska ha för många tankstreck (2017, s. 215). Förutom runt inskotten anser Karlsson även att parenteser kan användas för ”förtydligande tillägg” (2017, s. 217). Det förefaller som att Karlsson (2017) anser att tilläggen utgörs av ”synonymer, ordförklaringar, definitioner, kommentarer, hänvisningar etc.” (s. 217), vilka därför rimligtvis inte borde ses som inskott om man följer Karlsson (2017). Han menar också att information som skulle kunna stå som en egen mening och inte är ett namn alltid börjar med liten bokstav när den skrivs i en annan mening som ett inskott inom parentes (2017, s. 218). Karlsson (2017) ger även ett exempel på ett inskott som står i slutet av meningen (se s. 218), och han tycks alltså anse att inskott inte alltid står mellan satsdelar. Finalt placerade inskott behandlas dock inte i den här uppsatsen när de förekommer i originaltexten (se avsnitt 3.2.1).

Vidare hävdar Mattson (2008) att läsrytmen påverkas negativt av parentetiska inskott (se avsnitt 1) och att dessa därför bör skrivas om som en bisats i slutet av meningen eller som en egen mening. Hon menar även att kommatecken är obligatoriska runt inskott, men nämner inget om inskott som omges av tankstreck eller parenteser (2008, januari).

Wengelin (2015) diskuterar specifikt bisatsinscott i sin studie om vilka svenska språkråd från SFS som har bäst vetenskapligt stöd. Hon anser att två råd har större vetenskapligt stöd än övriga för hur myndighetstext ska bli begriplig för så många som möjligt, varav det ena rådet är att bisatsinscott ska undvikas (2015, s. 1–2). Bland annat framkommer att Platzack (refererad i Wengelin, 2015, s. 11) i sin studie om svenska språket hävdar att meningar med bisatsinscott mellan det finita verbet och objektet är svårare för läsaren att processa än meningar där bisatserna står i slutet av meningen. Emellertid menar Wengelin även att det inte behöver vara en nackdel att en bisats kommer tidigt i meningen, då det beror på bisatsens ”komplexitet, dess innehåll och sannolikt dess kontext” (2015, s. 12).

Teleman m.fl. (1999a) definierar inscott som en satsdel som till viss del är syntaktiskt fristående i satsen (s. 185). De anser även att många inscott ”i skrift gärna omges med tankstreck” (1999a, s. 185). Teleman m.fl. nämner både tankstreck, kommatecken och parenteser för inscott i form av ”modalt adverbialt led” som kan placeras både där satsadverbialen står och på andra platser (1999c): ”Bilen har gått 2000 mil, *så vitt jag vet*, sen senaste service” (s. 101, kursivering i originalet). Vidare nämner de att inscottet kan utgöras av en huvudsats (1999a, s. 185), vilket stämmer med ett av exemplen som ges inom parentes av Karlsson (se 2017, s. 193) tidigare i det här avsnittet. Dessutom nämner Teleman m.fl. (1999b) inscott i form av predikativt attribut i en definit nominalfras (s. 92): ”*Denna film, så populär på 60-talet*, skall nu visas igen” (s. 92, kursivering i originalet).

2.3.2 Inskott i franskan

I sin bok *Konsten att översätta* (2007) nämner Ingo att franskan ”med stor förkärlek inskjuter attribut, adverbial och satsmotsvarigheter som lösa sidoanmärkningar i satserna, ofta rent av mellan subjektet och predikatet” och att detta inte är lika vanligt i svenskan (s. 74) (se avsnitt 1). Exemplet han ger är: ”Bousset, *de son vivant*, n’eut pas, *comme prédicateur*, la faveur de la cour” (2007, s. 73, kursivering i originalet). Han ger som svensk motsvarighet: ”Bousset åtnjöt inte, *under sin livstid*, som predikant någon gunst hos hovet” (2007, s. 73, kursivering i originalet). Med en jämförande hänvisning till samma mening ger även Ingo ett annat exempel för att visa att sättsadverbial ofta blir löst inskjutna mellan satsens subjekt och predikat i franskan och att detta inte går på svenska: ”Le père, *d’une voix tremblante*, se mit à parler” (2007, s. 200, kursivering i originalet). Ingo nämner även att inläggen omges av kommatecken i skrift (2007, s. 74). Ett annat exempel Ingo (2007) ger på franska vad gäller ”löst inskjutna bestämningar av olika slag” (s. 203) är följande mening på svenska respektive franska: ”När jag tänker tillbaka på kvinnan från granntorpet, erfar jag plötsligt avsky för mig själv > *Au souvenir de la fermière, notre voisine, soudain, je me fais horreur*” (s. 203, kursivering i originalet). Det verkar rimligt att bestämningen är *notre voisine*, även om det inte uttryckligen anges av Ingo.

Vidare nämner Riegel m.fl. (2009) att det i franskan förekommer ”**incices et incidents**” (s. 769, fetstil i originalet). Dessa delas upp i ”**Les propositions incises**” (s. 769, fetstil och kursivering i originalet) och ”**Les propositions incidentes**” (s. 770, fetstil och kursivering i originalet). Dessa är enligt Riegel m.fl. (2009) förekomster av ”**insertion**” (s. 769, fetstil i originalet), vilket innebär att ”en sats, en ordgrupp eller ett ord” skjuts in ”utan bindeord” i en sats (s. 769)², och i skrift markeras med kommatecken, tankstreck eller parenteser (s. 769). Beträffande den textuella avgränsningen fungerar alltså franskans *insertion* som svenskans inskott (se avsnitt 2.3.1). Vad gäller *propositions incises* menar Riegel m.fl. (2009) att de används för att återge tal (s. 769). Vid direkt tal och erlebte Rede kan *propositions incises* placeras mitt i- eller i slutet av meningen, enligt Riegel m.fl. (2009, s. 769). Vidare hävdar de att *propositions incises* ofta är korta och innehåller ett verb i betydelsen *dire* eller *penser* samt ett (ofta pronominent) subjekt ”utom i familjär användning” (s. 769). Vad gäller *propositions incidentes* menar Riegel m.fl. (2009) att de till skillnad mot *propositions incises* ”inte visar på det återgivna talet, men [...] fungerar som en inskjuten kommentar till ett tal i talet” (s. 770). De utgörs ofta av en nominalfras och en enkel verbfras (Riegel m.fl., 2009, s. 270), men Riegel m.fl. (2009) ger, utan att specificera att det är en sats, även ett exempel inom parentes i följande mening av Jouhandeau (citerad i Riegel m.fl., 2009, s. 770–771): ”*Gabrielle (c’était ma grand-mère maternelle qui avait alors dix-huit ans), tout en larmes, se mit à la pâte*” (kursivering i originalet). Det förefaller emellertid som att stycket *tout en larmes* inte anses vara en *proposition incidente*. Detta kan bero på att franska adverbial alltid omges av kommatecken (se det här avsnittet).

² Alla svenska citat av Riegel m.fl. (2009) är översatta från franska av författaren till den här uppsatsen.

Beträffande kommatecken, parenteser och tankstreck nämner Riegel m.fl. (2009) även att kommatecken avgränsar en term i franskan (s. 148). De nämner bland annat även att kommatecken används för att avgränsa appositioner och förklarande relativa bisatser, och för adverbial som har skjutits in mellan olika satsdelar (s. 150) – (i exempel som ges står det mellan finit verb och objekt, se s. 150). Vidare är kommatecken förbjudna mellan termer som är ”starkt sammanbundna” såsom ”subjekt och verb, verb och predikatsfyllnad [och] verb och direkt objekt” (s. 151). Beträffande parenteser omger de, till skillnad mot kommatecken, något som kan vara helt syntaktiskt fristående från resten av meningen (s. 158). Slutligen nämner Riegel m.fl. (2009) att tankstreck inte syntaktiskt avgränsar innehållet lika mycket som parenteser gör (s. 161). Bruket av tankstreck och parenteser tycks alltså markera samma grad av avgränsning som motsvarande svenska skiljetecken (jfr. avsnitt 2.3.1).

Boysen (1992) tycks inte uttryckligen nämna inskott eller inskjutna bisatser i sitt verk, men han nämner att franskans regler för kommaterering i vissa avseenden skiljer sig mot svenskans (s. 454). Bland de exempel han nämner specificerar han inte alltid huruvida det skiljer sig mot svenskan men ger alltid en svensk översättning efter det franska exemplet. Den tydligaste skillnaden som kan vara relevant för den här uppsatsen är att man enligt Boysen i franskan har kommatecken mellan adverbial som står mellan två andra satsdelar (Boysen, 1992, s. 455): ”*le ministre, dans cette situation, ne peut rien faire* ministern kan i den här situationen inte göra något” (s. 455, kursivering och fetstil i originalet). Vidare nämner Boysen (1992) att man både i franskan och svenskan börjar icke-restriktiva relativa bisatser med kommatecken (s. 455), men att regeln inte alltid följs av journalister och författare (s. 106). Likaså hävdar han att franskan har kommatecken vid appositioner (1992, s. 455) men i exemplet han ger har kommatecknet bevarats även i den svenska översättningen: ”*M. Dupont, avocat à Paris, vient de se marier* Herr Dupont, advokat i Paris, har just gift sig” (Boysen, 1992, s. 455, fetstil och kursivering i originalet). Både appositioner och icke-restriktiva relativa bisatser förefaller alltså avgränsas som inskott i både franskan och svenskan.

2.4 Språket i domar, inklusive EU-domar

I en bilaga till Statens offentliga utredningar kallad *Klarspråkstest för domar* berör en av de frågor som ställs av Ehrenberg-Sundin (2008a) bland annat om meningarna inte har ”långa inskjutna satser (inscott)” (s. 16). Hon rekommenderar att inte skilja på sammanhörande ord och att placera de inskjutna satserna i början eller slutet av meningen, eller i mer än en mening (2008a, s. 49). Hon menar dessutom, i en annan bilaga, att ”inskjutna bestämmingar mellan viktiga satsdelar försämra[r] läsbarheten” (2008b, s. 195). Exempel på sådana inscott visar dock att hennes definition inte enbart innefattar information som omges av kommatecken eller dylikt, som följande exempel där inscottet förefaller vara en restriktiv relativ bisats:

Enligt 7 kap. 1 § första stycket AFL har en försäkrad *vars arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan och som var försäkrad vid försäkringsfallet enligt bestämmelserna i detta kapitel* rätt till sjukersättning eller aktivitetsersättning, om nedsättningen kan antas bestå under minst ett år. (Ehrenberg-Sundin, 2008b, s. 196, kursivering i originalet).

Beträffande EU-domstolen hävdar Lindblom (2011) att det är tradition att domarna överlägger på franska (s. 66). Hon hävdar även att ”Domen avfattas på överläggningspråket” (s. 66) och att ”Rättspraxis, eller närmare bestämt unionsdomstolens domar [...] avfattas på franska” (s. 67). Hon nämner bland annat även att de översätter ”domar [...] till vårt första språk, som på vår enhet är svenska” (s. 65). Hon menar vidare att den autentiska språkversionen av domen är den som är skriven på rättegångsspråket och att samma regler gäller för domarna i personaldomstolen och tribunalen (s. 67). Detta indikerar dock att Lindblom inte ser personaldomstolen och tribunalen som identiska med unionsdomstolen. Vidare nämner Lindblom att domstolens domar finns på CURIA (2011, s. 66). Man önskar få en dom med ”samma språkliga utformning som om det hade varit en dom avfattad på svenska i någon av de högsta nationella domstolsinstanserna”, vilket dock är en ”utopi” (Lindblom 2011, s. 70). Hon menar också att domar ”skrivs i numrerad punktform” (2011, s. 70). Språkliga skillnader kommer förmodligen alltid att finnas mellan juridiska texter från ett land i Norden och juridiska texter från en institution som inhyser många kulturer (Lindblom, 2011, s. 71). Lindblom (2011) menar även, beträffande den ”allmänna översättningsstrategin” (s. 75), att översättningarna av domar är ”bundna av den stil och den fackspråksnivå som källspråket använder” (s. 75) men att de fokuserar så mycket som möjligt på dem som ska läsa översättningen (s. 75). Slutligen, för vad som tycks inkludera översättningar av domar i EU-domstolen, nämner Lindblom (2011) att i juridisk text ska citat av unionslagstext följa den svenska motsvarigheten till texten (2011, s. 70) och att de ”i det längsta [försöker] använda samma skrivregler som används i liknande svenska texter” (Lindblom, 2011, s. 70). Samtidigt hävdar hon att man måste översätta exakt (2011, s. 68) och att det som originalversionen handlar om och redigeringarna som har gjorts i densamma begränsar hur klarspråklig översättningen kan bli (2011, s. 69). Hon nämner dock att om det inte orsakar förändringar med avseende på syftning och innebörd försöker de ibland göra långa meningar i texten som översätts fler och kortare i översättningen (2011, s. 70). När en juridisk text har översatts av en juristlingvist gör densamme bland annat en språklig genomläsning, och förslag på ändringar ges även av en annan juristlingvist tillika juridisk granskare, liksom av en språklig granskare (Lindblom 2011, s. 70–71).

3. Material och metod

3.1 Material

Materialet i den här studien är 10 domar från EU-domstolen. Valet av domar som undersökningsmaterial baseras bland annat på att Gitte Stadler påstår att ”**alla** domar skrivs på franska och översätts sedan till alla Europeiska unionens officiella språk” (personlig kommunikation, 2020, 4 maj, fetstil i originalet) (se avsnitt 1.1), och på hennes bekräftande att alla domar i EU-domstolen översätts direkt från franska till svenska (personlig kommunikation, 2020, 7 maj) (se avsnitt 1.1). Likaså hävdar juristlingvisten Aulikki Liinamaa (refererad i Europainformationen.fi, 2012) vid EU-domstolen att EU-domstolens domar ”alltid är skrivna på franska”. Vidare skriver Öhman och Savel (2020, 9 januari) att det finns svenskar i EU-domstolen i Luxemburg och att ”Idag jobbar 24 svenskar i åldrarna 30-60 med att översätta domar skrivna på franska”. Enligt Europeiska unionens domstol (u.å.) är domar offentliga handlingar.

För att få en spridning på materialet och samtidigt bibehålla vissa kriterier för varje dom har domarna i materialet valts ut genom att vissa sökkriterier har angetts på CURIA (2020, 8 juni)³. De sex sökkriterier som alla domar har gemensamt är: **1.** För punkten ”Pågående eller avslutade mål” anges kriteriet ”Avslutade mål”. **2.** För punkten ”Domstol” anges kriteriet ”Domstolen”. Detta innebär att sökningen begränsas till den domstol som kallas *Domstolen* (se Europeiska unionens domstol, 2019b, s. 5). **3.** För alternativet ”Dokument” anges kriterier så att det i sökfältet bredvid står ” Dokument som publiceras i rättsfallssamlingen : Domar

Perioden från den 01/01/2017 till den 31/05/2020” eller ” Dokument som publiceras i rättsfallssamlingen : Domar - Domar

Perioden från den 01/01/2017 till den 31/05/2020”. Det förefaller rimligt att begränsa sökningen till dokument i *Rättsfallssamlingen* då Europeiska unionens domstol (2019a) menar att enbart versioner av de dokument är officiella som publiceras i *Rättsfallssamlingen* och i *Europeiska unionens officiella tidning*, medan ändringar kan göras i resterande dokument på webbplatsen (s. 1). **4.** För alternativet ”Period eller datum” anges datumen ”från den” 01/01/2017 ”till och med den” 31/05/2020 som ”Dag för meddelande av avgörandet”. Datumet anges i sökfält. **5.** För punkten ”Dömande sammansättning” anges samtliga möjligheter som finns i *Domstolen*, men inga från *Tribunalen* eller *Personaldomstolen*, så att det i sökfältet bredvid står: ”Domstolen i plenum (Domstolen)", "Plenum (Domstolen)", "Ordförande (Domstolen)", "Vice ordförande (Domstolen)", "stora avdelningen (Domstolen)", "första avdelningen (Domstolen)", "andra avdelningen (Domstolen)", "tredje avdelningen (Domstolen)",

³ De citat som anges med hänvisning till sökfält för den här källan går inte att hitta på motsvarande webbadress i referenslistan, utan samma urval måste göras på webbsidan. Likaså kan andra alternativ då vara förinställda än vad som anges för den här uppgiften.

"fjärde avdelningen (Domstolen)", "femte avdelningen (Domstolen)", "Sjätte avdelningen (Domstolen)", "Sjunde avdelningen (Domstolen)", "Åttonde avdelningen (Domstolen)", "Nionde avdelningen (Domstolen)", "Tionde avdelningen (Domstolen)", "Särskild avdelning enligt artikel 123b i rättegångsreglerna (Domstolen)", "Omprövningsavdelningen (Domstolen)"" 6. För punkten "Giltigt språk" och de underordnade punkterna "rättegångsspråk" och "språk som förslaget till avgörande är avfattat på" anges i sökfältet "franska". Orsaken till att franska ska vara rättegångsspråk är att Lindblom (2011) menar att det är rättegångsspråkversionen av domen "som blir den autentiska versionen" (s. 66).

Vidare är domarna hämtade från 10 olika ämnesområden på CURIA (2020, 8 juni) som anges i sökfältet för punkten "Ämnesområde". Ett ämne anges i sökfältet bredvid för varje sökning och ämnena är: 1. "Dataskydd". 2. "Ekonomisk och monetär politik". 3. "Etableringsfrihet". 4. "Finansiella bestämmelser". 5. "Fri rörlighet för arbetstagare". 6. "Jordbruk och fiske". 7. "Miljö". 8. "Skatterätt". 9. "Transport". 10. "Unionsmedborgarskap". Ett ämne angavs för varje sökning.

I var och en av de 10 sökningarna valdes en dom slumpvis ut bland de domar som hade franska som rättegångsspråk. Varje sådan dom kopierades i både fransk och svensk språkversion. För att se antalet domar som varje sökning genererade går det att konsultera den första webbadressen i varje bilaga i dokumentet *Appendix*⁴ (se avsnitt 3.2.2). Domarnas ECLI nummer kopierades in i efterhand i den franska och svenska versionen av dom 1 och 2 i Bilagorna 1 och 2, men fortfarande 2020-06-08. Eventuellt kan teckenstorleken och teckensnittet ha ändrats på den första webbadressen i några av bilagorna. Domens ämnesområde stämmer med sökordet men kan vara en underkategori inom ämnesområdet om en sådan finns. Då domarna var långa har endast cirka 450 ord ur varje fransk dom med motsvarande svensk översättning analyserats i uppsatsen, men avrundat till den hela meningen som kommer närmast 450 ord enligt ordräknaren i Word, exklusive punktnummer i domarna. Alltså har totalt cirka 4500 ord analyserats, exklusive den del som föregår domarnas stycke *Arrêt/Dom* och den del som följer efter stycket *Sûr les dépens/Rättegångskostnader* i varje dom. Dessa delar har ändå bevarats i bilagorna utan att analyseras, då de kan vara relevanta ur referenssynpunkt, med avseende på ECLI, datum, parter, domare och rättegångsspråk. För att se hela domen, konsultera webbadressen ovanför den franska respektive svenska domen. Den 14 augusti 2020 lades en mening med tillhörande punktnummer till i början av dom 8 från en mer utförlig kopia av domen, för att även dom 8 skulle komma så nära 450 ord som möjligt avrundat till hela meningar. Den tillagda meningen utgör således den första analyserade meningen i den domen. Motsvarande stycke lades även till i den svenska domen. I de delar av domen där information har tagits bort anges symbolen [...]. De delar som har valts ut för analys är de cirka 450 ord som föregår stycket *Sur les dépens/Rättegångskostnader* i varje

⁴ Dokumentet *Appendix* nämns inte i referenslistan. I det dokumentet är titeln på uppsatsen oförändrad med undantag för att följande har lagts till i undertiteln: - *Appendix*.

dom, undantaget hela punkter i domen som är citat. I övrigt ingår citat i de 450 orden. Eftersom styckena som analyserats föregår ett stycke som finns i alla domarna blir de lätta att hitta på respektive webbsida.

3.2 Metod

Nedan följer en presentation av den metod som använts i uppsatsen med avseende på begränsningar i materialet, och klassificeringen av materialet.

3.2.1 Överväganden och begränsningar

En begränsning som behövde göras var att bestämma vad som skulle och inte skulle definieras som ett inskott i de franska domarna. Då alla franska inskott som Ingo (2007) ger exempel på står inom kommatecken och de som Söderqvist (2012) ger exempel på står inom kommatecken, tankstreck eller parenteser kommer endast franska inskott att ingå i uppsatsen som är textuellt avgränsade med antingen kommatecken, tankstreck eller parenteser, med eventuellt något undantag; Mattson (2008) nämner att inskott ”med eller utan komman” har en negativ inverkan på lästrytmen. Det skulle kunna tyda på att alla inskott i praktiken inte är textuellt avgränsade. Vidare ges till exempel inga exempel på finita satsers bland dem som Ingo (2007) beskriver som ”löst inskjutna anmärkningar av parentetisk natur” (s. 73). I den här uppsatsen ingår dock även finita satsers, i likhet med Karlsson (2017) och i likhet med Teleman m.fl. (1999a) som menar att en huvudsats kan vara ett inskott (s. 185). Även satsförkortningar ingår bland inskotten.

En annan avgränsning rörde franska adverbial som omges av kommatecken och står mellan satsdelar (se avsnitt 2.3.2). Det faktum att franskan alltid har kommaterering här tycks innebära att dessa inte alltid är inskott. Emellertid ger även Ingo (2007, s. 73) utan att specificera det syntaktiskt, ett exempel på fransk parentetisk information i form av ett adverbial mellan kommatecken, som står mellan satsens subjekt och satsadverbial (se avsnitt 2.3.2). Därför kommer även dessa adverbial att ingå i studien. Det bör dock noteras att exemplen av Ingo (2007) i avsnitt 2.3.2 består av mer än ett ord. I den här uppsatsen räknas dock även adverbial, liksom attribut, på ett ord som inskott i studien om de omges av kommatecken, tankstreck eller parenteser. Inskott mellan kommatecken har dock inte räknats med i studien om informationen som följer efteråt i den punkt i domen där inskottet förekommer inte är ett inskott och tydligt knyter an till något som nämns i inskottet, varpå inskottet inte kan anses vara parentetiskt. I det avseendet togs följande tre förekomster med efter viss tvekan: dom 5, förekomst 10: dom 8, förekomst 12: dom 10, förekomst 7. Slutligen räknas inte ord mellan kommatecken som inskott om de förekommer i en uppräknings.

En annan typ av information, inom parenteser, tankstreck eller kommatecken, som ingår i studien är vad Karlsson (2017) kallar ”synonymer, ordförklaringar, definitioner, kommentarer, hänvisningar etc.” (s. 217). Det är inte givet huruvida Karlsson (2017) räknar alla dessa som inskott då han med

underrubriken ”**Runt inskott och tillägg**” (s. 217, fetstil i originalet) tycks göra en åtskillnad mellan just inskott och tillägg. Emellertid tycks han anse att ”dvs. åtalsetfergift” är ett inskott i: ”Frågan om abolition, dvs. åtalsetfergift, har diskuterats” (s. 203). Detta motiverar att synonymer, ordförklaringar och definitioner ingår bland inskotten. Hänvisningar inom parentes ingår dock inte i studien, som till exempel ”(voir, en ce sens, arrêt du [...])” (Arrêt du 2 mars 2017, Glencore Céréales France, C-584/15, EU:C:2017:160, point 74). Vissa andra hänvisningar har dock inkluderats, som till exempel *n° 403418* i ”[...] donc des décisions du Conseil d’État du 13 décembre 2016, n° 403418, et du [...]” (Arrêt du 2 octobre 2019, Crédit mutuel Arkéa / BCE, C-152/18 P, EU:C:2019:810, point 105) och ”[...] en vertu de l’article 3, paragraphe 1 [...]” (Arrêt du 2 mars 2017, Glencore Céréales France, C-584/15, EU:C:2017:160, point 75). Vad Karlsson (2017) menar med ”kommentarer” (s. 217) framgår inte. Inskott som modifierar ett föregående inskott, såsom en icke-restriktiv relativ bisats, i den franska och eventuellt i den svenska texten har behandlats separat, liksom inskott mitt i andra inskott, även om de inte hade kunnat stå som de gjorde utan det föregående eller omgivande inskottet. De inkluderas dock även i det första eller omgivande inskottet som helhet när detta analyseras.

En svårighet låg i att avgöra om några eventuella övriga typer av inskjuten information mellan kommatecken, tankstreck eller parenteser skulle utelämnas. Då Karlsson (2017, s. 214), inte uttryckligen visar vilka exempel som är inskott respektive tillägg i sin användning av tankstreck, baseras den här uppsatsen på antagandet att de exempel inom tankstreck som är inskott har en sådan position i meningen att de både har ett inledande och ett avslutande tankstreck och ytterligare information både före och efter det avslutande tankstreck, alternativt att det inleds med ett tankstreck och avslutas med ett kommatecken om det inleder en uppräkningslista, såsom ”d’une part [...]” (se Arrêt du 24 septembre 2019, GC e.a. (Déréférencement de données sensibles), C-136/17, EU:C:2019:773, point 79), där tankstreck inleder en punktuppställning. Vad gäller inskott inom parenteser ger dock Karlsson (2017) ett exempel på ett inskott som står sist i meningen: ”Pojken berättade att han förföljts av björnen (vi vet nu att det var en hund!)” (s. 218). Inskott med denna position i de franska texterna har inte räknats med i undersökningen.

Slutligen har inte inskott som helt utgörs av citat i texten från till exempel tidigare domar, rättsakter eller andra texter inkluderats utan enbart den text som förefaller vara unik i domen i fråga, inklusive referat. Om endast delar av inskottet utgörs av citat har det dock inkluderats.

3.2.2 Klassificeringen av resultaten

I samband med varje dom kommer placeringen av inskotten i fransk respektive svensk text att anges i en tabell (se Tabell 4, avsnitt 4). De nummer som är rödmarkerade i tabellen är sådana där den svenska översättningen av inskottet inte är textuellt avgränsat som ett inskott med vare sig kommatecken, tankstreck eller parenteser, vilket även anges i analysen av dessa inskott i bilagan det gäller. Franska inskott som flyttats till den svenska meningens början eller slut, eller som har tagits bort i

översättningen har dock aldrig rödmarkerats i tabellen oasvett om de är textuellt avgränsade eller inte i den svenska översättningen. De kombinationer som är vanligast är de som kommer diskuteras mer utförligt med avseende på Chestermans översättningsstrategier. Tabellen (Tabell 4) presenteras i början av avsnitt 4. I varje fält anges först en siffra i fetstil inom parentes som anger vilken dom det gäller, och därefter den siffra som motsvarar den förekomst i domen det gäller. Bland vissa av fälten för bisatser inkluderas i den här uppsatsen även vissa former av satsförkortningar (se Tabell 4, avsnitt 4).

Samtliga franska domar med svensk översättning redovisas i de 10 bilagorna för respektive dom. I varje bilaga (Under rubriken *Bilaga X*⁵ i dokumentet *Appendix*) ges först webbadressen till den sida som visar alla resultat från när sökningen gjordes på CURIA (2020, 8 juni) för den svenska domen, så att det går att se det totala antalet träffar. Datumet då sökningen gjordes och webbadressen hämtades anges inom parentes efter webbadressen. På den webbadressen visas även samtliga sökkriterier som angavs för domen, vilket ska stämma med de kriterier som anges i avsnitt 3.1, även om ordningen på kriterierna kan vara annorlunda på webbadressen. Notera att antalet träffar kan vara så många att mer än en sida med domar genereras på den första webbadressen i bilagan, och att domen det gäller inte alltid finns på första sidan, som visas på den första webbadressen i varje bilaga. Den franska domen med webbadress hittas under rubriken *Dom X på franska* i varje bilaga, och den svenska domen med webbadress hittas under rubriken *Dom X på svenska* i varje bilaga (se dokumentet *Appendix*). Mellan rubriken och den franska respektive svenska versionen av varje dom ges även webbadressen för den specifika domen. Bredvid webbadressen för den franska respektive den svenska versionen av domen anges inom parentes det datum då domen hämtades. De meningar där de franska inskotten förekommer och den eller de svenska meningar som detta motsvarar ges även efter varje svensk version av domen i varje bilaga, under rubriken *Inskotten*, där en språklig analys av varje exempel ingår, som gjorts av författaren till den här uppsatsen. Den franska respektive svenska versionen av varje dom utgör även primärlitteraturen i referenslistan i den här uppsatsen där varje fransk dom slutar med *a* (t.ex. Dom 4a) och motsvarande dom på svenska slutar med *b* (i det här fallet Dom 4b). Varje fransk dom följs alltid av motsvarande dom på svenska i referenslistan, där domarna anges i kronologisk ordning (den franska och svenska versionen av varje dom har alltid samma datum). Notera att en del av punkt 104 i dom 2, av punkt 32 i dom 5, av punkt 178 i dom 7 och av punkt 47 i dom 8 inte ingår i materialet, vilket inte framgår i referenslistan men markeras med symbolen [...] i början av dessa punkter i dokumentet *Appendix*.

⁵ *X* står för bilagans nummer. På samma sätt står *X* för domarnas nummer längre ned i avsnittet.

4. Resultat

I tabellen nedan ges den syntaktiska placeringen av inskotten som ingår i den här uppsatsen. Inskotten diskuteras sedan mer utförligt i resten av avsnitt 4 med underavsnitt utifrån de forskningsfrågor som nämns i avsnitt 1.1.

Tabell 4: Den syntaktiska placeringen av de franska inskotten och deras svenska översättningar

Inskottens syntaktiska placering i de franska källtexterna	Mellan subjekt och finit verb (i huvudsats)	Mellan finit verb och infinit verb/verbpartikel (i huvudsats)	Mellan finit verb och objekt /predikativ (i huvudsats)	Mellan inledare (ej relativt pronomen) och subjekt (i bisats och satsförkortning)	Mellan subjekt och satsadverbial (i bisats och satsförkortning)	Mellan subjekt och finit verb (i bisats)	Mellan finit verb och satsadverbial (i bisats)	Mellan satsadverbial och objekt/predikativ (i bisats och satsförkortning)	Mellan finit verb och objekt/predikativ (i bisats)	Mellan infinit verb och objekt/predikativ (i bisats och satsförkortning)	Mellan objekt /predikativ och innehållsadverbial (i bisats och satsförkortning)	Övrig placering
Inskottens (eller motsvarande) syntaktiska placering i de svenska måltexterna												
Mellan subjekt och finit verb (i huvudsats)	(9) 4, (10), 8					(6) 6						
Mellan finit verb och infinit verb/verbpartikel (i huvudsats)			(6) 5							(8) 9		
Mellan satsadverbial och		(5) 7										

infinite verb/ verb-partikel (i huvudsats)												
Mellan inledare (ej relativt pronomen) och subjekt (i bisats och satsförkortning)				(1) 13								
Mellan subjekt och finit verb (i bisats)				(1) 2, (7) 5, (8) 13		(1) 14, (8) 7, 10, (10) 1		(9) 5	(2) 13,	(4) 13		(1), 12, (4), 6 (5), 4 (7) 4, (8) 2, 5
Mellan subjekt och satsadverbial (i bisats och satsförkortning)					(6) 4 (6) 7			(1) 4				(10), 9
Mellan objekt/predikativ och innehållsadverbial (i bisats och satsförkortning)										(7) 6, 9, 10, 11		
Menings början									(8), 3			(2) 12, (3) 1, (5) 2, 8, 10 (7) 3, (8), 1, (10) 3

Menings slut				(4) 7								(1) 9, (6) 8, (10) 11
Övrig place- ring			(3) 5, (5), 3	(1) 7, 10, (7) 7, (8) 4		(2) 14, (9) 2	(7) 8	(1), 11, (6) 3, (8) 17	(1) 5, (2), 8 (4) 10	(2) 3, 9, 11, (8), 6 (9), 3, (10) 5		(1) 1, 3, 6, 8, (2) 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10 (3), 2, 3, 4, 6 (4) 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12 (5) 1, 5, 6, 9, (6) 1, 2 (7) 1, 2 (8) 8, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, (9) 1, (10) 2, 4, 6, 7, 10

I tabellen ovan visas den syntaktiska placeringen för de 111 inskott. Fördelningen av de vanligaste översättningsstrategierna med avseende på antalet förekomster som finns av översättningsstrategin och antalet inskott som dessa exempel är fördelade på är i fallande ordning: *Clause structure change*: 76 förekomster fördelade över 60 inskott. *Literal translation*: 24 förekomster fördelade över 24 inskott. *Paraphrase*: 18 förekomster fördelade över 18 inskott (det är dock tveksamt för dom 8, förekomst 4). *Unit shift*: 17 förekomster fördelade över 16 inskott. *Sentence structure change*: 16 förekomster fördelade över 15 inskott. *Explicitness change*: 15 förekomster fördelade över 14 inskott. *Distribution change*: 7 förekomster fördelade över 7 inskott.

Notera att det i endast 13 av 111 förekomster har gjorts en klarspråklig översättning i den

bemärkelsen att inskottet har flyttats till meningens början eller slut (se avsnitt 1). Vidare har den svenska översättningen av inskotten inte avgränsats som inskott i totalt 45 förekomster, som är rödmarkerade i tabellen ovan (ej inräknat de 13 förekomster där inskottet flyttats till meningens början eller slut, liksom de 4 förekomster där inskottet har utelämnats helt i måltexten, alltså dom 1, förekomst 7 och 10, liksom dom 5, förekomst 1, och dom 10, förekomst 2).

Nedan ges en mer detaljerad genomgång av de inskott som hade den vanligaste syntaktiska placeringen i måltexten, och de översättningsstrategier som har använts för att översätta dessa inskott med avseende på deras syntaktiska position, grammatiska funktion och deras status som ord/fras, sats mening eller övrigt. Eventuellt hade en annan metod behövts för att kategorisera de syntaktiska inskotten, då så många av dessa fick en "Övrig placering" i ett eller båda språken. Det går inte att utesluta att placeringen för vissa förekomster i olika fält för "Övrig placering" i Tabell 4 var så vanliga att de hade motiverat fler fält i tabellen. Framför allt borde eventuellt det franska inskottet i dom 3, förekomst 3 i kategorin "Övrig placering" ha placerats i kategorin "Mellan objekt/predikativ och innehållsadverbial (i bisats och satsförkortning)", och eventuellt borde inskottet i dom 4, förekomst 1, ha placerats i motsvarande kategori i svenskan.

4.1 Övrig placering i franskan och svenskan

Den vanligaste syntaktiska placeringen bland inskotten var "Övrig placering" i både käll- och måltext, vilket gäller 46 av de 111 förekomsterna i studien (se Tabell 4). De mest frekventa syntaktiska placeringarna i den här kategorin inkluderar totalt 25 av dessa 46 förekomster och presenteras mer utförligt nedan.

I 17 förekomster står inskottet på samma position i käll- och måltext men mellan olika satsdelar, vars kombination inte finns i tabellen ovan, eller inom en och samma satsdel (ibland blir det olika satsdelar i käll- och måltext även om syftningen är densamma vad gäller olika former av objekt, liksom innehållsadverbial i ena språket som motsvaras av attribut i det andra, och slutligen olika typer av innehållsadverbial som föregår respektive följer på inskottet):

1. Dom 2, förekomst 5, där inskottet *n° 399413/nr 399413* står mellan ett prepositionsobjekt (*des décisions/av besluten*, i vilket inskottet är ett attribut till den där underordnade prepositionsfrasen (*du 9 mars 2018/av den 9 mars 2018*), och ett egentligt subjekt i form av en *que/att*-sats som utgör resten av meningen (*Literal translation*).

2. Dom 2, förekomst 6, där inskottet *pour les organes centraux/för de centrala organen* står mellan det egentliga subjektets huvudord *l'obligation/skyldigheten* och dess efterställda attribut i form av en *de/att*-sats (*Literal translation*).

3. Dom 2, förekomst 7, där inskottet står mellan ett (inskjutet) innehållsadverbial och ett finit verb i båda språken, men har ändrats från fras till relativ bisats (*Unit shift*).

4. Dom 2, förekomst 10, där inskottet *tels que l'imposition/såsom beskattning* står mellan två objekt i båda språken, varav det objekt som föregår inskottet är ett direkt objekt i både käll- och måltext men där det efterföljande objektet är ett indirekt objekt i franskan (*aux membres de ce réseau*) men ett prepositionsobjekt i svenskan (*mellan nätverkets medlemmar*) (*Clause structure change*).

5. Dom 3, förekomst 2, där inskottet (en relativ bisats) står i ett subjekt, mellan subjektets huvudord och ett innehållsadverbial som ingår i subjektets attribut (*Literal translation*).

6. Dom 3, förekomst 3, där inskottet i franskan står mellan ett indirekt objekt i en satsförkortning och ett innehållsadverbial i en övergripande relativ bisats, men i svenskan står mellan ett innehållsadverbial i en nominal bisats och ett attribut i den övergripande relativa bisatsen (*Unit shift, 2 st*). En mer detaljerad analys av exemplet ges i slutet av stycket.

7. Dom 3, förekomst 4, där inskottet står mellan ett inskjutet innehållsadverbial i subjektets attribut och ett finit verb. Inskottets grammatiska status har dock förändrats då det har översatts från fras till bisats (*Unit shift*).

8. Dom 4, förekomst 1, där inskottets syntaktiska position i franskan är mellan subjektet (dess attribut *plus long*) och ett efterföljande innehållsadverbial (*en vue de...*) i den överordnade nominala bisatsen, men i svenskan står i en relativ bisats (*som är längre*) i den nominala bisatsens subjekt, mellan ett predikativ (*längre*) och ett inskjutet innehållsadverbial till den överordnade nominala bisatsen (*i syfte att...*) i svenskan. Orsaken till skillnaden är att den franska adjektivfrasen *plus long* har översatts som en relativbisats (*som är längre*) (*Unit shift*).

9. Dom 4, förekomst 2, där inskottet står mellan ett subjekt och ett innehållsadverbial i franskan men mellan två innehållsadverbial i svenskan. Orsaken till att det föregås av ett subjekt i franskan men av ett innehållsadverbial i svenskan är att det föregående subjektet i franskan innehåller ett inskjutet attribut (*tel que visé à l'article 3, paragraphe 3...*) som därför är en del av subjektet, men har översatts som ett innehållsadverbial (*i den mening som avses i artikel 3.3...*) i svenskan (*Paraphrase*). Om det föregående svenska innehållsadverbialet istället ses som ett prepositionsattribut i subjektet skulle man kunna hävda att inskottet föregås av subjektet även i svenskan. Notera att det efterföljande innehållsadverbialet (*au sens de ce règlement/på det sätt som avses i denna förordning*) är en del av samma inskott i den svenska måltexten.

10. Dom 4, förekomst 3, där inskottet står mellan ett (i franskan inskjutet) innehållsadverbial, och ett efterföljande satsadverbial (*Literal translation*).

11. Dom 4, förekomst 11, där inskottet står mellan ett direkt objekt och efterföljande attribut i form av en relativ bisats som syftar på den övergripande bisatsen som bisatsen med inskottet är en del av i käll- och måltext (*Literal translation*).

12. Dom 4, förekomst 12, där inskottet (*prévu par le droit national/som föreskrivs i nationell rätt*) står mellan subjektets huvudord (*un délai de prescription/en preskriptionstid*) och efterställda attribut

(*plus long que celui prévu.../ som är längre än den som föreskrivs...*) (jfr. förekomst 11), men är en fras i franskan och en relativ bisats i svenskan (*Unit shift*).

13. Dom 8, förekomst 8, där inskottet står mellan predikativ och efterföljande attribut (*Literal translation*).

14. Dom 8, förekomst 14, där inskottet står mellan två innehållsadverbial (*pour son compte/för denna persons räkning* och *sur le territoire de l'État membre concerné/inom den berörda medlemsstaten*) (*Literal translation*).

15. Dom 10, förekomst 4, där inskottet står mellan olika satsdelar som faller inom samma fält i tabellen ovan, dock mellan indirekt objekt och direkt objekt i den franska källtexten, men mellan prepositionsobjekt och egentligt subjekt i den svenska måltexten (*Clause structure change/Distribution change*); Denna förekomst diskuteras mer utförligt i exemplen nedan.

16. Dom 10, förekomst 7, där inskottet står mellan ett direkt objekt och ett prepositionsobjekt i franskan men mellan ett prepositionsobjekt och ett attribut till det direkta objektet i svenskan (*Clause structure change/Distribution change*).

17. Dom 10, förekomst 10, där inskottet står mellan ett prepositionsobjekt (*à une jurisprudence nationale/för en nationell rättspraxis*) och ett efterföljande attribut till detta (*en vertude laquelle/som innebär*) (*Literal translation*).

Den vanligaste översättningsstrategin bland dessa förekomster är således *Literal translation* (8 förekomster fördelade på 8 av 17 inskott).

Följande exempel är från dom 3, förekomst 3:

En effet, une telle interprétation, qui revient à subordonner l'octroi d'un dédommagement à la stipulation ou non d'une période d'essai dans le contrat d'agence commerciale, sans égard pour la performance de l'agent commercial ou pour les frais et dépenses qu'il a exposés, contrairement au prescrit de cet article, constitue [...] (Arrêt du 19 avril 2018, CMR, C-645/16, EU:C:2018:262, point 36, ej understrykning i originalet)

En sådan tolkning som skulle göra gottgörelsen avhängig av om det fastställts en prövotid i handelsagenturavtalet utan hänsyn till handelsagentens arbete eller till de kostnader och utgifter han har haft – vilket strider mot nämnda artikel – utgör [...] (Dom av den 19 april 2018, CMR, C-645/16, EU:C:2018:262, punkt 36, ej understrykning i originalet)

Inskottets syntaktiska position är mitt i huvudsatsens subjekt i båda språken, och mer specifikt står det i ett attribut i form av en relativ bisats i båda språken. Ännu mer specifikt föregås det i franskan av ett indirekt objekt (*à la stipulation...commerciale*) i en satsförkortning som inleds med *à subordonner*, och följs av ett innehållsadverbial i den övergripande relativa bisatsen (*contrairement au prescrit de cet article*). I svenskan står det i en nominal bisats (*om det fastställts ...*) mellan ett innehållsadverbial (*i handelsagenturavtalet*) och ett attribut i form av en relativ bisats (*vilket strider mot nämnda artikel*) i den övergripande relativa bisatsen. Orsaken till skillnaderna är åtminstone delvis att den prepositionsfras som utgör det indirekta objektet i franskan (*à la stipulation...dans le contrat d'agence commerciale*) har översatts som en nominal bisats (*om det fastställts en prövotid i handelsagenturavtalet*) vilket motsvarar ett *Unit shift* (*Unit shift 1*). Vidare har det efterföljande adverbialet på franska blivit ett attribut på svenska, då det har ändrats från adverbfras till relativ bisats i översättningen (*Unit shift 2*).

Nästa exempel är från dom 10, förekomst 4:

[...] le caractère déclaratif de la carte de séjour permet au ressortissant d'un État tiers, qui demeure dans une situation d'incertitude juridique concernant le caractère légitime de son séjour, d'attester [...]

(Arrêt du 27 juin 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, point 66)

[...] gör uppehållskortets deklatoriska karaktär det möjligt för tredjelandsmedborgaren – som befinner sig i en situation där det råder rättslig osäkerhet om huruvida hans vistelse är legitim – att [...]

(Dom av den 27 juni 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, punkt 66)

Inskottets syntaktiska position är mellan ett indirekt objekt och ett direkt objekt i franskan men mellan ett prepositionsobjekt och ett egentligt subjekt i svenskan (*Clause structure change*). Detta beror på att *permet à* har översatts som *gör...det möjligt för* (*Distribution change*), där *det* blir formellt subjekt, och den svenska motsvarigheten till det franska direkta objektet blir ett egentligt subjekt (jfr. *möjliggör uppehållskortets deklatoriska karaktär för tredjelandsmedborgaren som befinner sig i en situation där det råder rättslig osäkerhet om huruvida hans vistelse är legitim att...*).

En underkategori till dessa 17 förekomster skulle kunna vara förekomsterna 16, 18 och 19 i dom 8, som står mitt i en bisatsinledare. De har alla översatts med en *Literal translation*.

Vidare stod inskottet i fem förekomster i både käll- och måltext mellan antingen två samordnade satsdelar eller sats av samma slag, som har samma syftning i både käll- och måltext:

1. Dom 1, förekomst 8, där inskottet står mellan två samordnade subjekt (*Literal translation*). Ingen hänsyn har tagits till att inskottet föregås av konjunktionen *ainsi que* i franskan men av *och* i svenskan.

2. Dom 2, förekomst 2, där inskottet i båda språken står mellan två samordnade satsförkortningar (*à prendre « toutes mesures nécessaires » et/att vidta "alla nödvändiga åtgärder" och... samt à instituer.../inrätta... som fungerar som efterställda attribut i ett uttryck med modal betydelse (être habilité à och ha behörighet att)*). Emellertid har inledaren till den andra franska satsförkortningen (*à*), som även är en del av uttrycket med modal betydelse, inte översatts i svenskan, förmodligen därför att det anses självklart för de svenska läsarna (*Explicitness change*). Eventuellt hade det varit grammatiskt inkorrekt att översätta *à*.

3. Dom 2, förekomst 4, där inskottet i båda språken står mellan två samordnade attribut (*du 13 décembre 2016/av den 13 december 2016 och et du 9 mars 2018/och av den 9 mars 2018*) i ett prepositionsobjekt (*des décisions du Conseil d'État.../av besluten av Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen...)*) (*Literal translation*).

4. Dom 5, förekomst 9, där inskottets syntaktiska position är mellan två samordnade nominala bisatser samordnade med konjunktionen *et/och*, och som båda börjar med *si.../huruvida...* och fungerar som direkta objekt i en satsförkortning (som börjar med *pour apprécier/för att avgöra*) (*Literal translation*).

5. Dom 6, förekomst 1, där inskottet står mellan två samordnade nominala bisatser (samordnade med *et/och*) (jfr. förekomst 4) men dock åtföljs av den efterföljande bisatsens finita verb i franskan men av det (i måltexten inskjutna) satsadverbial i svenskan (*Clause structure change*).

Den vanligaste översättningsstrategin bland dessa förekomster är *Literal translation* (3 förekomster fördelade på 3 av 5 inskott).

I de 25 förekomster som nämnts ovan är den vanligaste översättningsstrategin *Literal translation* (14 förekomster fördelade på 14 av 25 inskott) följt av *Unit shift* (6 förekomster fördelade på 5 av 26 inskott).

4.2 Övrig placering i franskan men den svenska meningens början

Vad gäller inskotten som har placerats i den svenska meningens början står 8 av dessa i kategorin "Övrig placering" i franskan (se Tabell 4). Notera att i samtliga förekomster följs det svenska inskottet, som är ett adverbial, av den svenska huvudsatsens finita verb.

1. Dom 2, förekomst 12, där den inledande konjunktionen *Or* i franskan har utelämnats i svenskan, förmodligen därför att det anses självklart för de svenska läsarna (*Explicitness change*), varför den svenska motsvarigheten till inskottet flyttats till den svenska meningens början. Vidare följs inskottet av en bisats i franskan men av en huvudsats i svenskan, varför inskottet i franskan följs av en bisatsinledare (*dès lors que*) som inte finns med i den svenska huvudsatsen (*Sentence structure*

change). Dessutom följs inskottet i svenskan av ett finit verb (*kan*) (*Clause structure change 1*) eftersom inskottet är ett adverbial (se avsnitt 2.2), vilket inte hade hänt om bisatskonstruktionen hade behållits i översättningen. Detta finita hjälpverb är dock inte med i källtexten, utan har lagts till i måltexten (*Paraphrase*). Slutligen har översättningen även involverat en passivisering i måltexten (verbet *jämställas*, som motsvarar det franska finita verbet *équivalent*) (*Clause structure change 2*).

2. Dom 3, förekomst 1, där den inledande franska konjunktionen *En outre* har utelämnats, förmodligen därför att den anses självklar för de svenska läsarna (*Explicitness change*), varpå inskottet flyttats till den svenska meningens början. Vidare följs det franska inskottet av huvudsatsens subjekt medan den svenska motsvarigheten till det franska inskottet följs av huvudsatsens finita verb, då dessa har bytt plats i svenskan eftersom inskottet som föregår dem är ett adverbial (se avsnitt 2.2) (*Clause structure change*).

3. Dom 5, förekomst 2 (*Explicitness change (2 st)/ Clause structure change/ Paraphrase/ Trope change*). Inskottet analyseras utförligare längre ned i stycket.

4. Dom 5, förekomst 8, där det franska inskottet står mellan det franska inledande satsadverbialet *En effet* och huvudsatsens subjekt. Satsadverbialet *en effet* har flyttats bak i texten, översatt som nämligen (*Clause structure change 1*), varför inskottet flyttats till den svenska meningens början. Vidare följs det franska inskottet av huvudsatsens subjekt, medan den svenska motsvarigheten till det franska inskottet följs av huvudsatsens finita verb eftersom inskottet är ett adverbial (se avsnitt 2.2) (*Clause structure change 2*).

5. Dom 5, förekomst 10, där det franska inskottet står mellan det inledande innehållsadverbialet *En second lieu* och den efterföljande huvudsatsens subjekt, men där innehållsadverbialet har flyttats bak i den svenska översättningen (*Clause structure change 1*), varpå inskottet flyttats till den svenska meningens början. Vidare följs det franska inskottet av huvudsatsens subjekt, medan den svenska motsvarigheten till det franska inskottet följs av den svenska huvudsatsens finita verb eftersom inskottet är ett adverbial (se avsnitt 2.2) (*Clause structure change 2*). Dessutom är det franska inskottet en fras medan den svenska översättningen är en sats (*Unit shift*). Slutligen har den svenska satsen översatts från aktivum till passivum (*anses*) (*Clause structure change 3*) och det har skett en *Paraphrase* så att den svenska satsen även har ett finit hjälpverb och ett extra infinit verb (*kan...anses*), vilket har gjort måltexten mer lättläst.

6. Dom 7, förekomst 3, där det franska inskottet står mellan det inledande innehållsadverbialet *En l'occurrence* och huvudsatsens subjekt, men där det inledande innehållsadverbialet har flyttats bak i svenskan (*Clause structure change 1*), översatt som i förevarande fall. Vidare följs det franska inskottet av huvudsatsens subjekt medan den svenska översättningen av inskottet följs av huvudsatsens finita verb eftersom inskottet är ett adverbial (se avsnitt 2.2) (*Clause structure change 2*).

7. Dom 8, förekomst 1, där det franska inskottet står mellan det inledande satsadverbialiet *En effet* och den efterföljande huvudsatsens subjekt. Det inledande satsadverbialiet har dock flyttats fram i den svenska måltexten, översatt som *nämligen*, varpå den svenska motsvarigheten till inskottet står först i meningen (*Clause structure change 1*). Vidare följs det franska inskottet av huvudsatsens subjekt medan det svenska inskottet följs av huvudsatsens finita verb eftersom inskottet är ett adverbial (se avsnitt 2.2) (*Clause structure change 2*).

8. Dom 10, förekomst 3, där inskottet föregås av det inledande innehållsadverbialiet *d'une part*, (som i sin tur föregås av satsadverbialiet *En effet*), som båda har utelämnats i översättningen (*Explicitness change 1 och 2*), så att den svenska motsvarigheten till inskottet står i meningens början. Vidare följs det franska inskottet av huvudsatsens subjekt, medan den svenska motsvarigheten till inskottet följs av huvudsatsens finita verb (*Clause structure change*), eftersom inskottet är ett adverbial (se avsnitt 2.2). Exemplet analyseras mer utförligt nedan. Den vanligaste översättningsstrategin bland dessa förekomster var alltså *Clause structure change* (14 förekomster fördelade över samtliga 8 inskott).

Följande exempel är från dom 5, förekomst 2:

En effet, d'une part, ainsi qu'il résulte du point 22 du présent arrêt, un tel choix revient, en l'absence de mesure d'unification ou d'harmonisation visant à éliminer la double imposition à l'échelle de l'Union, aux États membres concernés et, par ailleurs, est conforme à la pratique fiscale internationale.

(Arrêt du 24 octobre 2018, *Sauvage et Lejeune*, C-602/17, EU:C:2018:856, point 32, ej understrykning i originalet)

Såsom det erinrats om i punkt 22 ovan kan de berörda medlemsstaterna, i avsaknad av enhetliga eller harmoniserade bestämmelser på unionsnivå för undvikande av dubbelbeskattning, göra ett sådant val, vilket dessutom är förenligt med internationell skattepraxis.

(Dom av den 24 oktober 2018, *Sauvage och Lejeune*, C-602/17, EU:C:2018:856, punkt 32, ej understrykning i originalet)

Inskottet har flyttats från en plats mellan ett inskjutet innehållsadverbial och ett subjekt i huvudsatsen till en plats i början av den svenska huvudsatsen, eftersom både den franska meningens inledande satsadverbial och efterföljande innehållsadverbial har utelämnats då de förmodligen anses självklara för de svenska läsarna (*Explicitness change 1 och 2*). Vidare följs det franska inskottet av huvudsatsens subjekt, medan det svenska inskottet följs av huvudsatsens finita verb (*Clause structure change*) eftersom inskottet är ett adverbial (se avsnitt 2.2). I den processen har även det franska finita verbet

revient översatts som ett finit hjälpverb (*kan*) + infinit verb (*göra*) (*Paraphrase*). Slutligen har i den processen även personifieringen i franskans *un tel choix revient... aux États membres concernés* försvunnit i översättningen (*kan de berörda medlemsstaterna... göra ett sådant val*) (*Trope change*).

Nästa exempel är från dom 10, förekomst 3:

En effet, d'une part, ainsi que le relève en substance la Commission européenne, le caractère déclaratif de la carte de séjour permet au ressortissant d'un État tiers [...] (Arrêt du 27 juin 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, point 66, ej understrykning i originalet)

Precis som Europeiska kommissionen har påpekat gör uppehållskortets deklatoriska karaktär det möjligt för tredjelandsmedborgaren [...] (Dom av den 27 juni 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, punkt 66, ej understrykning i originalet)

På grund av att det inledande satsadverbialet och det efterföljande innehållsadverbialet i den franska huvudsatsen har utelämnats i den svenska översättningen då de förmodligen anses självklara för de svenska läsarna (*Explicitness change 1 och 2*), har inskottet flyttats från en plats mellan ett inskjutet innehållsadverbial och subjektet i den franska huvudsatsen till meningens början i den svenska huvudsatsen. Vidare följs den svenska motsvarigheten till inskottet av huvudsatsens finita verb (*Clause structure change*) eftersom inskottet är ett adverbial (se avsnitt 2.2). (Detta har inte påverkats av den *Distribution change* genom vilken det franska finita huvud verbet *permet* har översatts som *gör...det möjligt*. Det har inte heller påverkats av den *Trope change* där personifieringen i den franska texten (*le caractère déclaratif de la carte de séjour permet*) försvinner från den svenska översättningen).

4.3 Mellan infinit verb och objekt/predikativ i bisats och satsförkortning i franskan men övrig placering i svenskan

En annan återkommande kombination av inskottens syntaktiska placering var mellan infinit verb (inklusive hela det franska uttrycket *prendre en considération*) och objekt/predikativ i en bisats eller satsförkortning i franskan men en ”Övrig placering” i svenskan (6 av 111 förekomster, se Tabell 4). I samtliga franska förekomster är objektet ett direkt objekt.

I tre av förekomsterna (dom 2, förekomst 9 och 11, och dom 10, förekomst 5) står inskottet i en satsförkortning i både franskan och svenskan och har i den svenska måltexten flyttats fram till platsen

mellan den svenska satsförkortningens bisatsinledare och infinita verb (*Clause structure change, 3 st*).

De övriga förekomsterna i den här kategorin är:

4. Dom 2, förekomst 3, där inskottet i måltexten har flyttats bak till en plats mitt i det direkta objektet, så att det följs av en relativ bisats som är attribut till det direkta objektet (*Clause structure change*).

5. Dom 8, förekomst 6, där inskottet har flyttats till en plats mitt i det svenska egentliga subjektet *...ingenting...som tyder på...* (*Explicitness change/Sentence structure change/Paraphrase*). Exemplet analyseras mer ingående senare i det här avsnittet.

6. Dom 9, förekomst 3, där inskottet har flyttats fram till en plats mellan ett (inskjutet) innehållsadverbial och det infinita verbet i en huvudsats (*Clause structure change 1*), vilket har möjliggjorts genom att det finita verbet som tidigare stod där också har flyttats fram i måltexten (*Clause structure change 2*). Det finita verbet hade emellertid inte kunnat flyttas om inte den relativbisats i vilken inskottet står i franskan hade översatts som en huvudsats och en egen mening (*Sentence structure change/Unit shift*).

Totalt är den vanligaste översättningsstrategin alltså *Clause structure change*, (6 förekomster, fördelade över 5 av 6 inskott), ibland i kombination med andra strategier.

Följande exempel är från dom 8, förekomst 6:

Il convient de relever, en quatrième lieu, que, ainsi que M. l’avocat général l’a, en substance, souligné au point 71 de ses conclusions, rien ne laisse apparaître, dans le dossier soumis à la Cour, que les contributions litigieuses sont perçues en raison de contrôles effectués pour se conformer à des obligations imposées par le droit de l’Union ou qu’elles constituent la contrepartie d’un service effectivement rendu à l’opérateur, d’un montant proportionné audit service.

(Arrêt du 14 juin 2018, Lubrizol France, C-39/17, EU:C:2018:438, point 48, ej understrykning i originalet)

För det fjärde finns det, vilket generaladvokaten i huvudsak har påpekat i punkt 71 i sitt förslag till avgörande, ingenting i de handlingar som har inkommit till domstolen som tyder på att de omtvistade avgifterna tas ut med anledning av kontroller som utförs för att fullgöra skyldigheter som följer av unionsrätten eller att de utgör ersättning för en tjänst som faktiskt tillhandahållits den ekonomiska aktören, till ett belopp som står i proportion till denna tjänst.

(Dom av den 14 juni 2018, Lubrizol France, C-39/17, EU:C:2018:438, punkt 48, ej understrykning i originalet)

Inskottets placering i svenskan beror delvis på att den franska inledande bisatsen *Il convient* med tillhörande satsförkortning *de relever* har tagits bort (*Explicitness change*) vilket har omvandlat den franska bisatsen där inskottet står till en svensk huvudsats (*Sentence structure change*). Detta har påverkat ordföljden då samma ordföljd inte hade varit korrekt i en bisats: *...att finns det ingenting i de handlingar som har inkommit till domstolen som tyder på att.... Dessutom har franskans *rien ne laisse apparaître...que* översatts fritt som *det finns...ingenting...som tyder på att* (*Paraphrase*). Detta har gjort att en extra relativ bisats följer på den svenska översättningen av inskottet medan en nominal bisats (*que les contributions...*) i form av ett direkt objekt följer på det franska inskottet (denna nominala bisats kommer senare i den svenska måltexten: *att de omtvistade avgifterna...*). Denna *Paraphrase* tycks även ha bidragit till att det franska inskottet föregås av ett infinit verb (*apparaître*) medan den svenska översättningen av inskottet föregås av subjektet *ingenting*, eftersom orden *laisse apparaître* som står mellan den franska motsvarigheten till *ingenting* (*rien ne*) och det franska inskottet istället motsvaras av relativbisatsen som följer på det svenska inskottet. (Ingen hänsyn har tagits till den eventuella *Distribution change* som gjort att *rien ne* översatts som *ingenting*).

4.4 Övrig placering i franskan men mellan subjekt och finit verb i en bisats i svenskan

Vidare var 6 av 111 förekomster i en ”Övrig placering” i franskan men mellan ett subjekt och ett finit verb i en bisats i svenskan (se Tabell 4).

1. Dom 1, förekomst 12, där inskottet i franskan står mellan ett predikativ *constaté* (som tillsammans med det föregående finita verbet *est* motsvarar svenskans finita verb *konstateras*) och ett efterföljande egentligt subjekt (i form av en bisats), eftersom inskottet har flyttats fram i den svenska översättningen (*Clause structure change*).

2. Dom 4, förekomst 6 (*Unit shift/Paraphrase/Clause structure change*), som beskrivs mer utförligt längre ned i det här avsnittet.

3. I dom 5, förekomst 4, står inskottet mellan två samordnade huvudsatser där subjektet är utelämnat i den senare satsen (så att inskottet står mellan den samordnande konjunktionen *et* och det efterföljande finita verbet), medan det i svenskan står mellan subjekt och finit verb i en relativbisats. Orsaken är åtminstone delvis att de franska samordnade huvudsatserna har översatts som huvudsats följd av relativ bisats (*Sentence structure change*).

4. Dom 7, förekomst 4, där inskottet i franskan står mellan ett predikativ och ett efterföljande egentligt subjekt i form av en satsförkortning, men har flyttats bakåt i den svenska översättningen (*Clause structure change*).

5. Dom 8, förekomst 2, där det franska inskottet står mitt i ett direkt objekt (*la charge décollant...de*) där inskottet mer specifikt står i en participfras mellan orden *décollant* och *de*. Participfrasen har dock översatts som en relativ bisats (*som...följer*) (*Unit shift*) där inskottet står

mellan subjekt och finit verb. Verbet *följer*, som motsvarar *découlant*, har alltså flyttats bak i måltexten (*Clause structure change*).

6. Dom 8, förekomst 5 (*Clause structure change*, (2 st)/*Sentence structure change*), där det franska inskottet står mellan ett finit verb och ett infinit verb. Mer specifikt står inskottet i en adverbial bisats i franskan men i en relativ bisats i svenskan (*Sentence structure change*) varför franskans elliderade direkta objekt (*l'*) har flyttats fram i måltexten (översatt som subjektet *vilket*) (*Clause structure change 1*). Vidare har inskottet flyttats fram från en plats mellan den franska bisatsens finita och infinita verb till en plats mellan den svenska bisatsens subjekt och finita verb (*Clause structure change 2*).

Totalt var den vanligaste översättningsstrategin för dessa förekomster *Clause structure change* (6 förekomster fördelade på 5 inskott).

Följande exempel är från dom 4, förekomst 6:

[...] il appartient à la juridiction de renvoi, eu égard à la réponse apportée aux deuxième et troisième questions ainsi qu'aux considérations figurant au point 58 du présent arrêt et relatives au point de départ du délai de prescription applicable à des créances d'intérêts, telles que celles en cause au principal, de vérifier [...]

(Arrêt du 2 mars 2017, Glencore Céréales France, C-584/15, EU:C:2017:160, point 75, ej understrykning i originalet)

[...] ankommer det på den hänskjutande domstolen att, mot bakgrund av svaret på den andra och den tredje frågan samt övervägandena i punkt 58 i förevarande dom avseende den tidpunkt då preskriptionstiden för sådana räntefordringar som är aktuella i det nationella målet börjar löpa, kontrollera huruvida [...]

(Dom av den 2 mars 2017, Glencore Céréales France, C-584/15, EU:C:2017:160, punkt 75, ej understrykning i originalet)

Inskottet har översatts från fras till sats (*Unit shift*). Vidare har inskottet översatts på ett fritt sätt och står i franskan mellan ett innehållsadverbial (som börjar med *eu égard à...*), och inledaren till en satsförkortning som är egentligt subjekt i huvudsatsen (huvudsatsen med formellt subjekt börjar med *il appartient...*). Notera att inskottet är ett attribut till ett substantiv i den adverbfras som utgör det föregående innehållsadverbialet. Den svenska motsvarigheten till inskottet står mellan subjekt och finit verb i en relativ bisats i innehållsadverbialet (*då preskriptionstiden...börjar löpa*) som motsvarar delar av den franska prepositionsfrasen *au point de départ du délai de prescription applicable à des créances d'intérêts*. Denna översättning är så fri att den motsvarar en *Paraphrase*. Det innebär även en *Clause structure change* då motsvarigheten till inskottet har flyttats fram något i måltexten.

5. Sammanfattning

I den här uppsatsen undersöktes vilken syntaktisk position 111 parentetiska inskott hade i 10 utdrag ur EU-domstolens domar, i fransk källtext och svensk måltext. Det undersöktes även vilken eller vilka av Chestermans (2016) översättningsstrategier som hade använts med avseende på inskottens syntaktiska position, deras grammatiska funktion och deras satus som ord/fras, sats (i käll- och eventuellt måltext) mening eller övrigt (eventuellt i måltexten). Emellertid gjordes ingen uppdelning beträffande vilken översättningsstrategi som var vanligast för var och en av dessa tre aspekter på inskottet, utan endast en undersökning av vilka strategier som varit mest frekventa totalt.

Fördelningen av de vanligaste översättningsstrategierna med avseende på antalet förekomster som finns av översättningsstrategin och antalet inskott som dessa exempel är fördelade på är i fallande ordning: *Clause structure change*: 76 förekomster fördelade över 60 inskott. *Literal translation*: 24 förekomster fördelade över 24 inskott.

De vanligaste syntaktiska positionerna för domarna var att de stod i ”Övrig placering” i både franskan och svenskan, mellan olika satsdelar vars kombination inte finns i Tabell 4 ovan, eller inom en och samma satsdel men med samma position i käll- och måltext (17 förekomster) – där *Literal translation* var den vanligaste översättningsstrategin – eller att de stod mellan samordnade satsdelar eller satser av samma slag (5 förekomster) – även då var den vanligaste översättningsstrategin *Literal translation*.

En annan återkommande placering (8 förekomster) var att inskotten hade en ”Övrig placering” i franskan, men stod i den svenska meningens början. Då var den vanligaste översättningsstrategin *Clause structure change*.

I ytterligare 6 förekomster stod inskotten mellan infinit verb och objekt/predikativ i en bisats eller satsförkortning i franskan men i en ”Övrig placering” i svenskan. Även då var den vanligaste översättningsstrategin *Clause structure change*.

Slutligen hade inskottet i 6 förekomster en ”Övrig placering” i franskan men en position mellan subjekt och finit verb i en bisats i svenskan. Även för dessa förekomster var den vanligaste översättningsstrategin en *Clause structure change*.

Eventuellt hade en annan metod behövts för att kategorisera de syntaktiska inskotten, då så många av dessa fick en ”Övrig placering” i ett eller båda språken.

Sammanfattningsvis förefaller därför översättningen av inskott från franska till svenska i EU-domstolens domar vara mycket varierad. Det krävs således ytterligare forskning.

Frågor för ytterligare forskning är:

1. Vilka resultat skulle en liknande översättningsvetenskaplig studie ge med avseende på enbart inskottens syntaktiska position, eller grammatiska funktion eller status som ord/fras, sats (i käll- och eventuellt målttext) mening eller övrigt (eventuellt i målttexten)?
2. Vilka resultat skulle en liknande översättningsvetenskaplig studie ge gällande svenska inskott och deras översättning till franska?
3. Vilka resultat skulle en liknande översättningsvetenskaplig studie ge som utgick ifrån de översatta inskotten i den svenska målttexten?
4. Vilka resultat skulle en liknande översättningsvetenskaplig studie ge inom andra genrer än juridisk text vad gäller franska inskott och deras svenska översättningar och/eller svenska inskott och deras franska översättningar (med avseende på en eller flera av de aspekter som undersökts i den här uppsatsen)?
5. Hur skiljer sig bruket av inskott i franska och svenska ur ett rent kontrastivt perspektiv?
6. Är det någon skillnad i förekomsten av franska inskott i juridisk text generellt, jämfört med i domarna från Europeiska unionens domstol?
7. Hur skiljer sig inskotten i de svenska översättningarna mot svenska klarspråksnormer?

Referenslista

Primärlitteratur

Dom 4a

Arrêt du 2 mars 2017, Glencore Céréales France, C-584/15, EU:C:2017:160, points 74–76. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=188526&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3177197>

Dom 4b

Dom av den 2 mars 2017, Glencore Céréales France, C-584/15, EU:C:2017:160, punkterna 74–76. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=188526&pageIndex=0&doclang=sv&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3177197>

Dom 9a

Arrêt du 15 mars 2017, Flibtravel International et Leonard Travel International, C-253/16, EU:C:2017:211, points 18–25. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=188912&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3234717>

Dom 9b

Dom av den 15 mars 2017, Flibtravel International och Leonard Travel International, C-253/16, EU:C:2017:211, punkterna 18–25. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=188912&pageIndex=0&doclang=sv&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3234717>

Dom 3a

Arrêt du 19 avril 2018, CMR, C-645/16, EU:C:2018:262, points 33–38. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=201266&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3168964>

Dom 3b

Dom av den 19 april 2018, CMR, C-645/16, EU:C:2018:262, punkterna 33–38. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=201266&pageIndex=0&doclang=sv&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3168964>

Dom 8a

Arrêt du 14 juin 2018, Lubrizol France, C-39/17, EU:C:2018:438, points 47–51. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=202943&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3233248>

Dom 8b

Dom av den 14 juni 2018, Lubrizol France, C-39/17, EU:C:2018:438, punkterna 47–51. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=202943&pageIndex=0&doclang=sv&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3233248>

Dom 10a

Arrêt du 27 juin 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, points 65–70. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203405&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3238665>

Dom 10b

Dom av den 27 juni 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, punkterna 65–70. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203405&pageIndex=0&doclang=sv&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3238665>

Dom 5a

Arrêt du 24 octobre 2018, Sauvage et Lejeune, C-602/17, EU:C:2018:856, points 32–37. Hämtad från:
[http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206982&pageIndex=0&doclang=FR
&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3184807](http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206982&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3184807)

Dom 5b

Dom av den 24 oktober 2018, Sauvage och Lejeune, C-602/17, EU:C:2018:856, punkterna 32–37.
Hämtad från:
[http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206982&pageIndex=0&doclang=sv
&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3184807](http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206982&pageIndex=0&doclang=sv&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3184807)

Dom 7a

Arrêt du 29 juillet 2019, Inter-Environnement Wallonie et Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, points 178–182. Hämtad från:
[http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=216539&pageIndex=0&doclang=FR
&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3190808](http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=216539&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3190808)

Dom 7b

Dom av den 29 juli 2019, Inter-Environnement Wallonie och Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, punkterna 178–182. Hämtad från:
[http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=216539&pageIndex=0&doclang=sv
&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3190808](http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=216539&pageIndex=0&doclang=sv&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3190808)

Dom 1a

Arrêt du 24 septembre 2019, GC e.a. (Déréférencement de données sensibles), C-136/17, EU:C:2019:773, points 77–79. Hämtad från:
[http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218106&pageIndex=0&doclang=FR
&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3163600](http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218106&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3163600)

Dom 1b

Dom av den 24 september 2019, GC m.fl. (Borttagande av länkar till känsliga uppgifter), C-136/17, EU:C:2019:773, punkterna 77–79. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218106&pageIndex=0&doclang=sv&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3163600>

Dom 2a

Arrêt du 2 octobre 2019, Crédit mutuel Arkéa / BCE, C-152/18 P, EU:C:2019:810, points 104–109.

Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218485&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3157817>

Dom 2b

Dom av den 2 oktober 2019, Crédit mutuel Arkéa mot ECB, C-152/18 P, EU:C:2019:810, punkterna 104–109. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218485&pageIndex=0&doclang=SV&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3157817>

Dom 6a

Arrêt du 29 janvier 2020, GAEC Jeanningros, C-785/18, EU:C:2020:46, points 36–40. Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=222823&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3187016>

Dom 6b

Dom av den 29 januari 2020, GAEC Jeanningros, C-785/18, EU:C:2020:46, punkterna 36–40.

Hämtad från:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=222823&pageIndex=0&doclang=sv&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3187016>

Sekundärliteratur

Bendegard, S. (2014). *Begriplig EU-svenska? Klarspråkets förutsättningar inom den interinstitutionella översättningsprocessen* (Skrifter utgivna av institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet, 89) [Doktorsavhandling, Uppsala universitet]. Uppsala universitets publikationer. <http://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A736377&dswid=7601>

Bohlin, F. (2015). Från krångelspråk till klarspråk. Om språket som auktoritetsmarkör i rättsväsendet. I J. S. Thingnes (Red.), *Fra myndig maktsspråk til klar kommunikasjon. Rapport fra Nordisk klarspråkskonferanse Oslo, 28.–29. mai 2015* (s. 25–34). Norden. Nätverket för språknämnderna i Norden. <https://tidsskrift.dk/ksn/issue/view/3436/241>

Boysen, G. (1992). *Fransk grammatik*. Studentlitteratur.

Chesterman, A. (2016). *Memes of Translation. The spread of ideas in translation theory. Revised edition*. John Benjamins Publishing Company.

CURIA. (2020, 8 juni). *InfoCuria. Rättspraxis*. U.o.: CURIA. Hämtad 2020-06-08 från <http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=sv/#>

Ehrenberg-Sundin, B. (2008a). Klarspråkstest för domar. I *Ökat förtroende för domstolarna. Bilagedel B – Språkrapporeter m.m.* (s. 13–66). (SOU-rapport, 2008:106). Statens offentliga utredningar, Stockholm. <https://www.isof.se/download/18.1bc6136f1422723e4bf5f04/1529494517134/klarsprakstest-for-domar.pdf>

Ehrenberg-Sundin, B. (2008b). En läsbarhetsanalys av domar. Vad är det som gör domar svåra att läsa? Hur avviker språket från normal sakprosa? Vad tycker juristerna själva? I *Ökat förtroende för domstolarna. Bilagedel B – Språkrapporeter m.m.* (s. 157–210). (SOU-rapport, 2008:106). Statens offentliga utredningar, Stockholm. <https://www.isof.se/download/18.1bc6136f1422723e4bf5f04/1529494517134/klarsprakstest-for-domar.pdf>

Ehrenberg-Sundin, B., Lundin, K., & Wedin, Å. (2017). *Att skriva bättre i jobbet. En basbok om brukstexter* (6:e uppl.). Wolters Kluwer.

Europainformationen.fi. (2012, 3 oktober). *Språkkunskaper trumf i EU-domstolen*. Hämtad 2021-01-29 från: <https://eurooppatiedotus.fi/sv/2012/10/03/sprakkunskaper-trumf-i-eu-domstolen/>

Europeiska unionens domstol. (U.å.). *Domstolen*. Hämtad 2021-01-29 från https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/sv/

Europeiska unionens domstol. (2019a, september). *InfoCuria. Onlinehjälp*. Hämtad 2021-01-29 från:

<https://curia.europa.eu/common/juris/sv/aideGlobale.pdf#page=2>

Europeiska unionens domstol. (2019b, september). *InfoCuria. Onlinehjälp*. Hämtad 2021-01-29 från:

<https://curia.europa.eu/common/juris/sv/aideGlobale.pdf#page=6>

Hansén, I., & Schwartz, B. (1992). *Fransk grammatik*. Gleerups.

Hultman, T. G. (2003). *Svenska Akademiens språklära*. Svenska Akademien.

Ingo, R. (2007). *Konsten att översätta*. Studentlitteratur.

Karlsson, O. (Red.). (2017). *Svenska skrivregler* (4:e uppl.). Språkrådet.

Lagerholm, P. (2008). *Stilistik* (1:6 uppl.). Studentlitteratur.

Landqvist, H. (2003). *Sju små fält. Om positionsgrammatisk analys av satser och meningar*. Göteborgs universitet.

Lindblom, I. (2011). Om lagspråk och flerspråkighet – om de svårigheter som olika juridiska system och de många olika språken i EU innebär för översättningsarbetet. I A. P. Kristinsson, J. B. Sigtryggsson (Red.), *Juridisk sprog i Norden. Rapport fra en nordisk konference om klarsprog. Reykjavík 11.–12. oktober 2011* (s. 63–76). Norden. Nordisk Sprogkoordination.
<https://rafhladan.is/bitstream/handle/10802/5257/Juridisk%20sprog%20i%20norden.pdf?sequence=1>

Mattson, A. (2008, januari). Underlätta läsningen med kommatering. *Språkkonsluterna*.

<https://sprakkonsulterna.se/underlatta-lasningen-med-kommatering/>

Nord, A. (2011). *Att göra någon annans text tydlig. Förutsättningar och språkideal vid språkbearbetning av myndighetstext* (TeFa rapport, 48). Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet.

uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:578975/FULLTEXT01.pdf

Riegel, M., Pellat, J.-C., & Rioul, R. (2009). *Grammaire méthodique du français. 7e édition revue et augmentée* (7:e uppl.). Presses Universitaires de France.

Söderqvist, A. (2012). *Mellan fackspråk och motspråk. Attityd, meningsstruktur och andra problem vid översättning av fransk, populärvetenskaplig text* [Magisteruppsats, Lunds universitet]. LUP Student Papers.

<https://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/3052091>

Teleman, U., Hellberg, S., & Andersson, E. (1999a). *Svenska Akademiens grammatik 1. Inledning. Register*. Svenska Akademien.

https://svenska.se/SAG_Volym_1.pdf

Teleman, U., Hellberg, S., & Andersson, E. (1999b). *Svenska Akademiens grammatik 3. Fraser*. Svenska Akademien.

https://svenska.se/SAG_Volym_3.pdf

Teleman, U., Hellberg, S., & Andersson, E. (1999c). *Svenska Akademiens grammatik 4. Sats och meningar*. Svenska Akademien.

https://svenska.se/SAG_Volym_4.pdf

Wengelin, Å. (2015). Mot en evidensbaserad språkvård? En kritisk granskning av några svenska klarspråksråd i ljuset av forskning om läsbarhet och språkbearbetning. *Sakprosa*, 7(2), 1–17.

<https://journals.uio.no/sakprosa/article/view/983/1427>

Öhman, L., & Savel, A. (2020, 9 januari). Så jobbar en juristlingvist. *Karriär*.

<https://www.jusek.se/tidningenkarriar/artiklar/2019/8/det-okanda-juristyrket/>

